

2019

NOTA 's Gravenstraat te Nazareth (Oost-Vlaanderen)

ADEDE Archeologisch Rapport 412

CATTRYSSE ALEXANDER, LOGAN
MARGARET & VERLEYSEN AARON

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 412

Nota 's Gravenstraat te Nazareth (Oost-Vlaanderen).

CATTRYSSE ALEXANDER

LOGAN MARGARET

VERLEYSEN AARON

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2019
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Bureauonderzoek	- 10 -
2.1	Archeologische voorkennis	- 10 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	- 10 -
2.3	Doel van het onderzoek	- 10 -
2.4	Huidige situatie projectgebied	- 11 -
2.5	Beschrijving geplande werken.....	- 12 -
2.6	Randvoorwaarden	- 12 -
2.7	Werkwijze	- 12 -
3	Assessmentrapport.....	- 17 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 17 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 20 -
3.2.1	Tertiair geologisch	- 20 -
3.2.2	Quartair geologisch	- 21 -
3.2.3	Bodem	- 22 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied	- 28 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 28 -
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	- 29 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied.....	- 36 -
4	Landschappelijk bodemonderzoek.....	- 41 -
4.1.1	Onderzoeksvragen.....	- 41 -
4.1.2	Interpretatie onderzochte gebied	- 42 -
4.1.3	Beschrijving bodemhorizonten.....	- 42 -
4.1.4	Beschrijving boringen	- 43 -
5	Prospectie met ingreep in de bodem d.m.v. proefsleuven	- 48 -
5.1	Methodiek	- 48 -
5.1.1	Doel van het onderzoek	- 48 -
5.1.2	Planning van de proefsleuven en kijkvensters	- 48 -
5.1.3	Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal	- 49 -
5.1.4	Afwijking voorgesteld Programma van Maatregelen.....	- 49 -
5.2	Assessment Proefsleuvenonderzoek.....	- 51 -
5.2.1	Assessment sporen en lagen	- 51 -
5.2.2	Assessment vondsten	- 62 -

5.2.3	Assessment stalen	- 62 -
5.2.4	Conservatie assessment	- 62 -
6	Besluit	- 62 -
6.1	Besluit gespecialiseerd publiek	- 62 -
6.2	Besluit breed publiek.....	- 63 -
7	Bibliografie.....	- 64 -
8	Sporenlijst.....	- 65 -
9	Fotolijst	- 66 -
10	Lijst van figuren	- 67 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2019B361 / 2019C207
Site	's Gravenstraat, Nazareth (Gent)
Projectsigle ADEDE	NAZ-GRA
Ligging	's Gravenstraat 197, 9810, Nazareth (Gent)
Bounding Box	Punt 1 (NO): X: 95724.97 Y: 182338.54 Punt 2 (ZW): X: 95477.253 Y: 182220.469
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Kadaster	Zie plannummer 3
Soort onderzoek	Landschappelijk bodemonderzoek Proefsleuvenonderzoek
Aard van de vervolgwerven	Verbouwing opslagloods + nieuwbouw
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Simon Claeys 2017/00184 Alexander Cattrysse 2017/00187
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Cattrysse A., Logan M. & Verleysen A., 2019, Archeologienota 412 's Gravenstraat te Nazareth (O-VL), ADEDE Archeologisch Rapport 412, Gent.
Grootte projectgebied	21721m2
Periode uitvoering	Maart 2019
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek, Landschappelijk booronderzoek, archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem
Verstoorte zones	Bebouwing + verharding

Nazareth - 's Gravenstraat

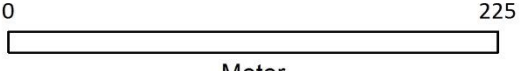
Plannr. 1
Topografische kaart

2018D8 03/04/2018

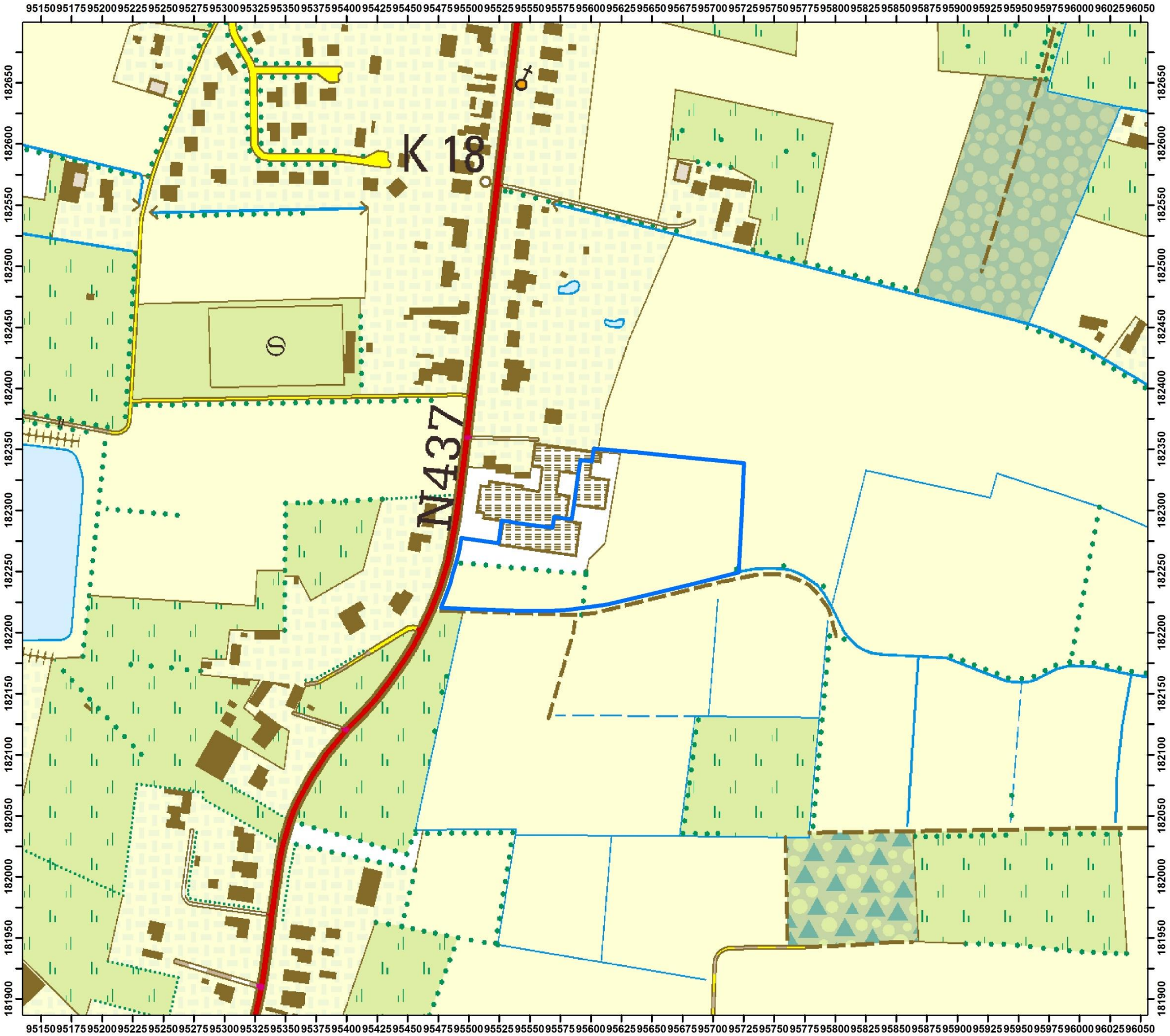
© AGIV

Legende

Projectgebied

Meter

Nazareth - 's Gravenstraat

Plannr. 2
Orthofoto 2017

2018D8 03/04/2018

© AGIV

Legende

Projectgebied

N

0 75

Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Nazareth - 's Gravenstraat

Plannr. 3
GRB (kadaster)

2018D8 03/04/2018

© AGIV

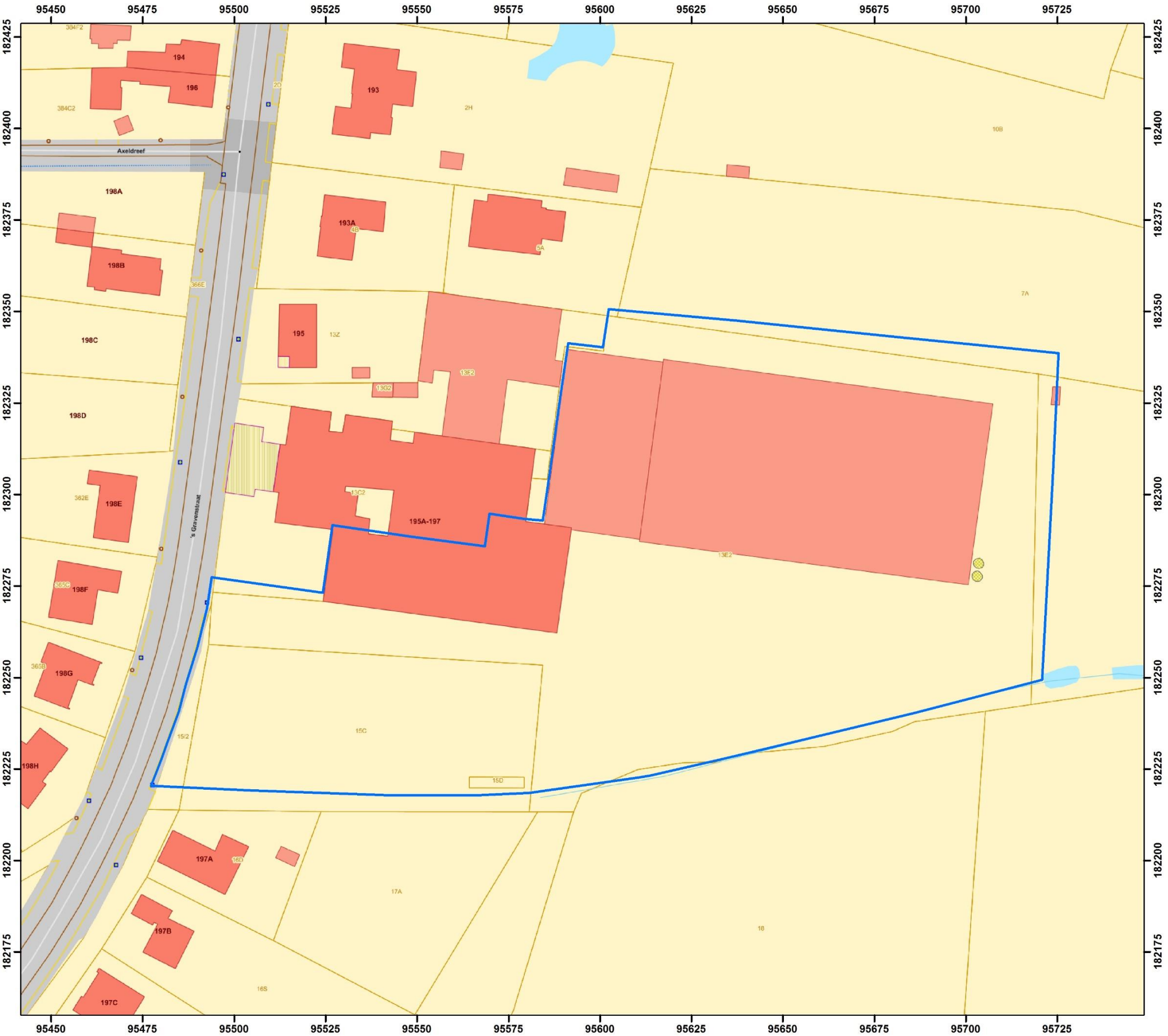
Legende

Projectgebied

N

075

Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Nazareth - 's Gravenstraat

Plannr. 4
Verstoorde zonest

2018D8 03/04/2018

© AGIV

Legende

Projectgebied

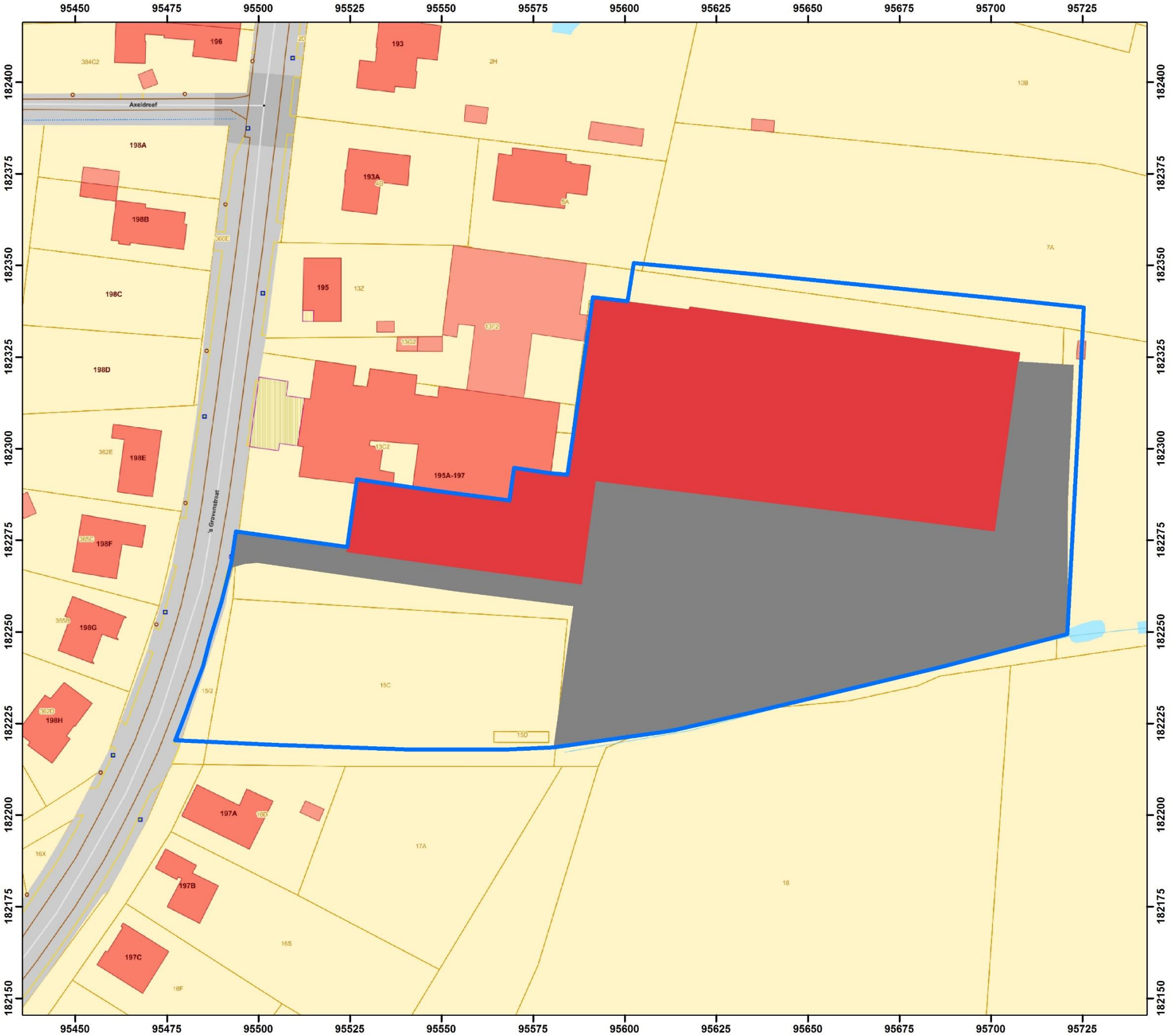
Verharding

Bebouwing

N

075

Meter

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen de contouren van het onderzoeksgebied werd nog geen voorgaand archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). De CAI vermeldt in de omgeving van het onderzoeksgebied een aantal locaties waar reeds archeologisch onderzoek werd uitgevoerd. Deze locaties worden verder toegelicht in §3.4 Archeologische situering van het onderzoeksgebied.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 3000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 5000m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologienota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

In deze archeologienota worden de volgende vragen behandeld:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding)
- Is binnen de contouren van het projectgebied een bodemverstoring aanwezig? Wo ja, in welke graad en tot welke diepte?
- Zijn er zones aanwezig die interessant konden zijn voor de prehistorische mens?
- Is er een archeologisch niveau aanwezig, en op welke diepte bevindt zich dit?
- Kan de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied worden uitgesloten?

- Welke wijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving en duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het landschappelijk bodemonderzoek?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, wat is de aard en de bewaringstoestand van deze sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie of andere antropogene activiteiten?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzetting,...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja:
 - o Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - o Wat is de omvang?
 - o Komen er versnijdingen voor?
 - o Wat is het, geschatte; aantal individuen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie,...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de gedeeltelijke afwezigheid van archeologische sporen?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte, en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Welke vraagstellingen zijn er voor vervolgonderzoek relevant?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied bevindt zich aan de 's Gravenstraat 197 te Nazareth. Het gebied bestaat uit twee percelen, waarbij perceel 15c volledig braakliggend is en op basis van de (lucht)foto's in gebruik is als (weide)veld. Op het andere perceel bevindt zich een opslagloods met een oppervlakte van ca. 5800m², ca. 7600m² van dit perceel is verhard met betonverharding. Aangrenzend aan het projectgebied bevindt zich een tankstation en carwash.

Voor een inplantingsplan van de bestaande toestand wordt verwezen naar plannr. 5.

2.5 Beschrijving geplande werken

De geplande werken houden een verbouwing van de huidige opslagloods in en de nieuwbouw van een opslagloods. De huidige opslagloods zal worden verbouwd tot 14 afzonderlijke units. Er komen twee blokken tot stand, onderverdeeld in compartimenten, die op hun beurt bestaan uit units. Blok A bestaat uit twee compartimenten van respectievelijk 1243.79m² en 1210.24m², waardoor blok A in totaal 2454.03m² in beslag zal nemen. Blok B bestaat eveneens uit twee compartimenten, van respectievelijk 1229.78m² en 1498.52m², waardoor Blok B in totaal 2728.3m² groot is. Met de verbouwing van de loodsen zal echter geen grondverzet gepaard gaan, waardoor deze werken geen impact hebben op het bodemarchief. De nieuw te bouwen opslagloodsen worden onderverdeeld in drie blokken, elk blok bestaat uit 2 compartimenten. De blokken nemen in totaal een gecombineerde oppervlakte in van ca. 6104.3m². De opslagunits worden met elkaar verbonden door verharde wegenissen, daarnaast worden ca. 122 parkeerplaatsen voorzien in grasdallen. Ten zuiden van Blok E en ten oosten van Blok D komt een blusvijver, de vijver zal minimaal 240m² in beslag nemen en een diepte hebben van 1,5m. De overige ruimte op het projectgebied wordt ingenomen door groenaanleg en bomen.

2.6 Randvoorwaarden

Gezien nog steeds bebouwing aanwezig is op het terrein, dient deze afgebroken te worden alvorens een eventueel archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem kan plaatsvinden. Bijgevolg dient een eventueel verder onderzoek in uitgesteld traject uitgevoerd te worden.

2.7 Werkwijze

Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verder prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris, het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van de gekende/geplande toestand.

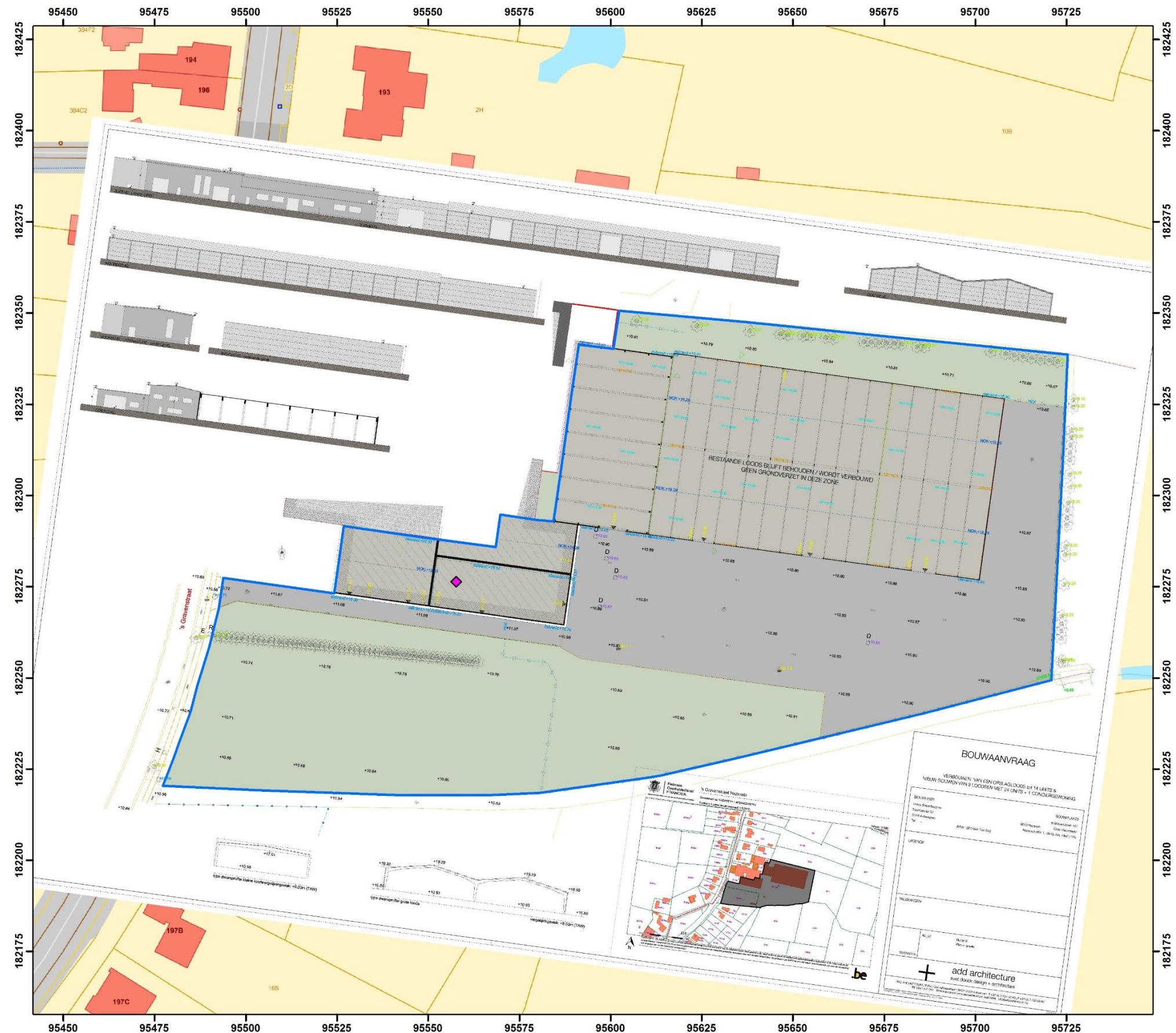
Overzicht geconsulteerde kaarten:

- Onderzoeksgebied:

- Inplantingsplan huidige toestand
- Inplantingsplan geplande toestand
- Doorsnede bestaande toestand
- Doorsnede nieuwe toestand
- Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:
 - Topografische kaart
 - Orthofoto
 - Kadasterkaart
 - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II
 - Tertiair geologische kaart
 - Quartair geologische kaart
 - Bodemtypekaart
 - Potentiële bodemerosiekaart
 - Erosiegevoeligheidskaart
 - Bodemgebruiksbestand
 - Gewestplan
- Historische situering:
 - Cartes des Pays-Bas van Frickx, 1744
 - Kaart van Villaret, 1745-1748
 - Kaart van Ferraris, 1777
 - Atlas der Buurtwegen, 1840
 - Kaart van Vandermaelen, 1846-1854
 - Kaart van Popp, 1842-1879
 - Luchtfoto's
- Archeologische situering:
 - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris
 - Inventaris Onroerend Erfgoed

Legende

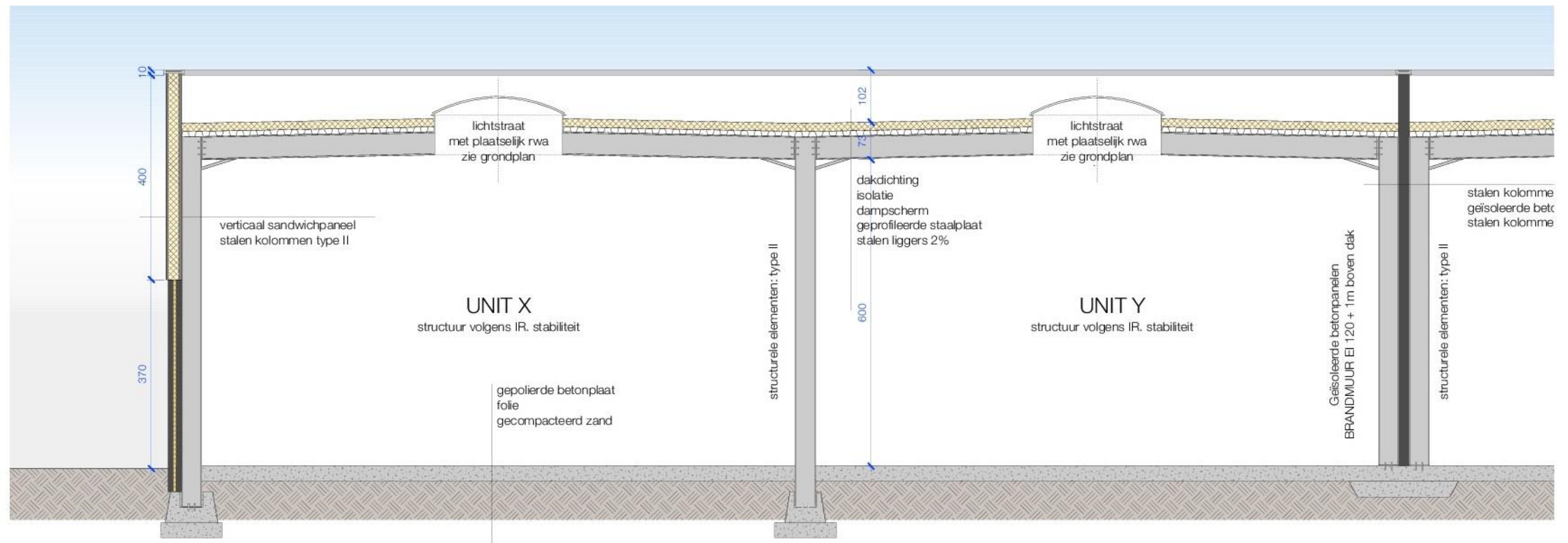
 Projectgebied

Legende

 Projectgebied

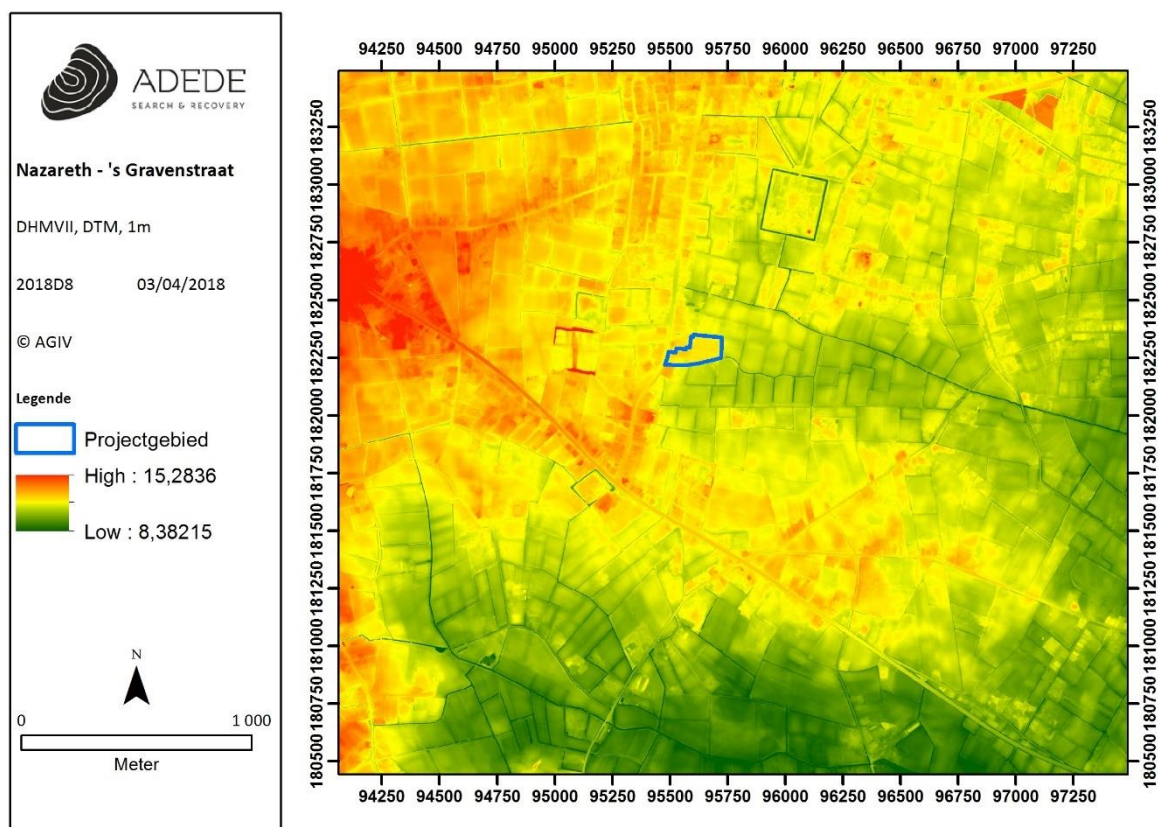
principesnede nieuwbouw
Schaal: 1:100

3 Assessmentrapport

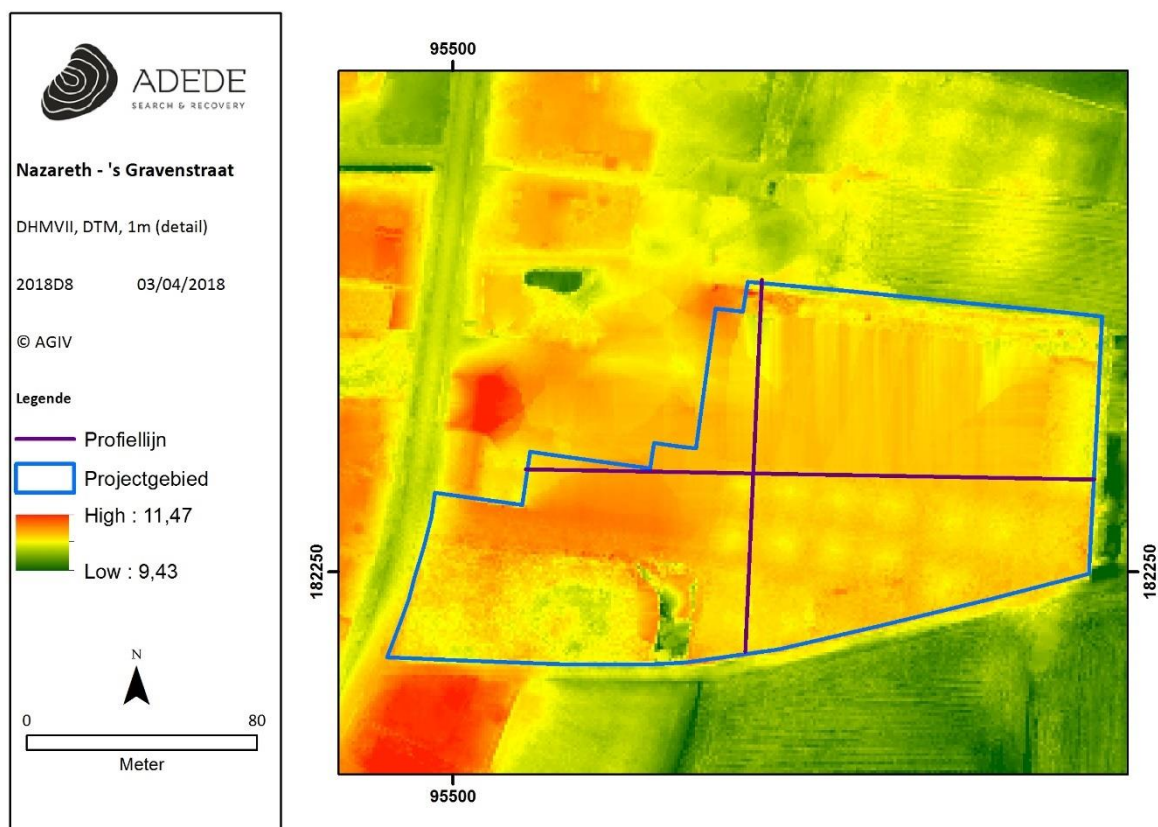
3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen in de gemeente Nazareth, meer specifiek 1,2 km ten zuiden van het centrum. Nazareth is een gemeente in de provincie Oost-Vlaanderen. Het projectgebied ligt aan de 's Gravenstraat in het westen, ten zuiden van het terrein ligt de Steenweg Deinze. Nazareth heeft een vlak tot zwak golvend reliëf behorend tot de Vlaamse Zandstreek in het laag interfluvium tussen de Leie en de Boven-Schelde. Het heeft overwegend matig droge tot matig zand- en lemig-zandbodems. De Beerhofbeek loopt van west naar oost omheen het kasteel van Nazareth. In de zuidelijke helft van de gemeente stromen de Beeksteertbeek en de Plezierbeek.

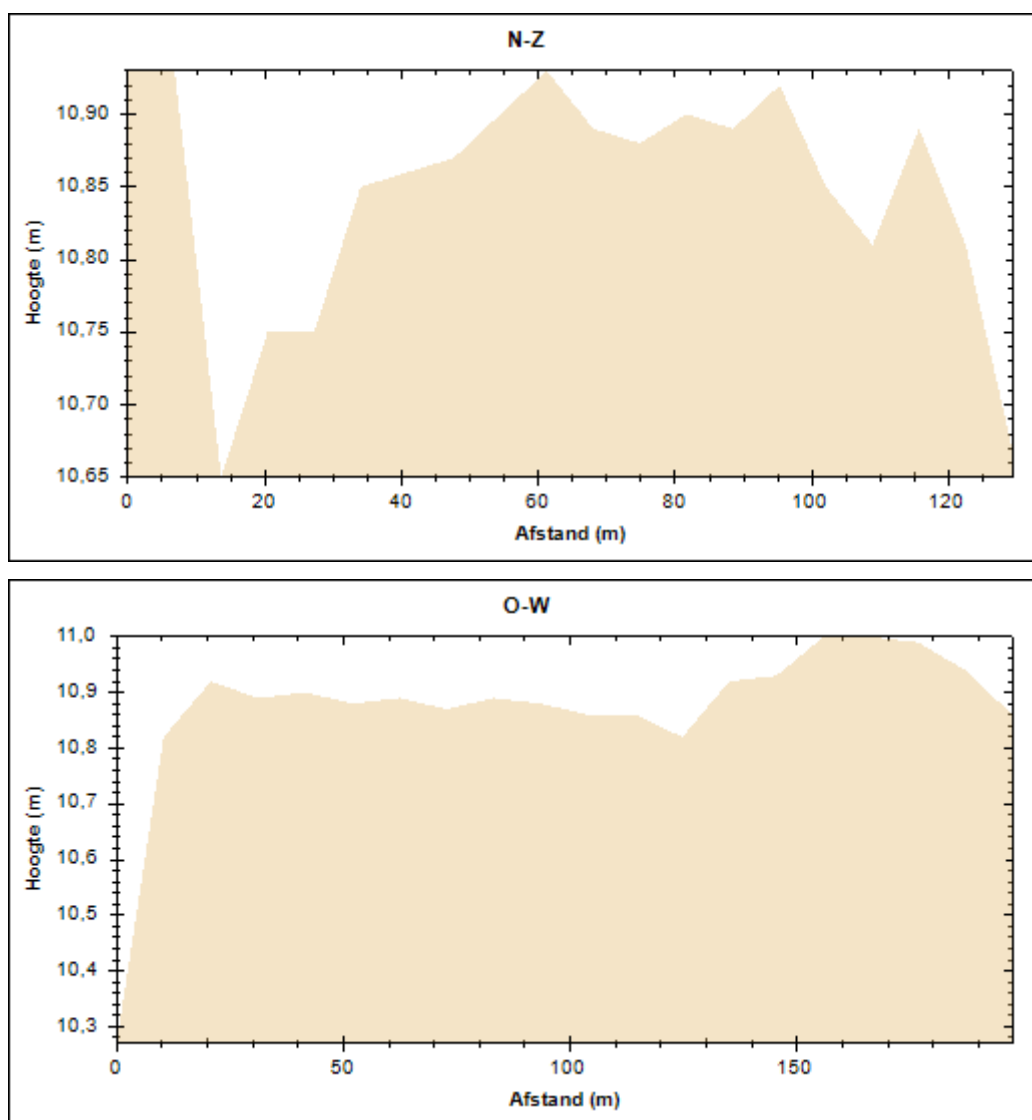
Het digitaal hoogtemodel en de terreinprofielen geven aan dat het projectgebied zich 11 en 10,3m TAW bevindt. Op macroniveau bevindt het projectgebied zich op een overgangszone tussen laag en hoog, waarbij de hoogste punten in het landschap zich in het noordwesten bevinden, ten zuiden van het projectgebied is een uitloper zichtbaar van de zandrug. Op microniveau kan men duidelijk waarnemen dat het projectgebied opgehoogd is, ten opzichte van de omliggende percelen. De profiellijn die O-W loopt maakt duidelijk dat het terrein zeer egaal is, met slechts in miniem hoogteverschil van 10 cm, over een afstand van ca. 200m. De N-Z lijn toont een grilliger verloop, hoewel het grootste hoogteverschil hier tevens beperkt blijft.

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMHV, digitaal terreinmodel 1m.

Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMHV, digitaal terreinmodel 1m (detail).

Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

3.2.1 Tertiair geologisch

De Tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de Quartaire afzettingen weer.

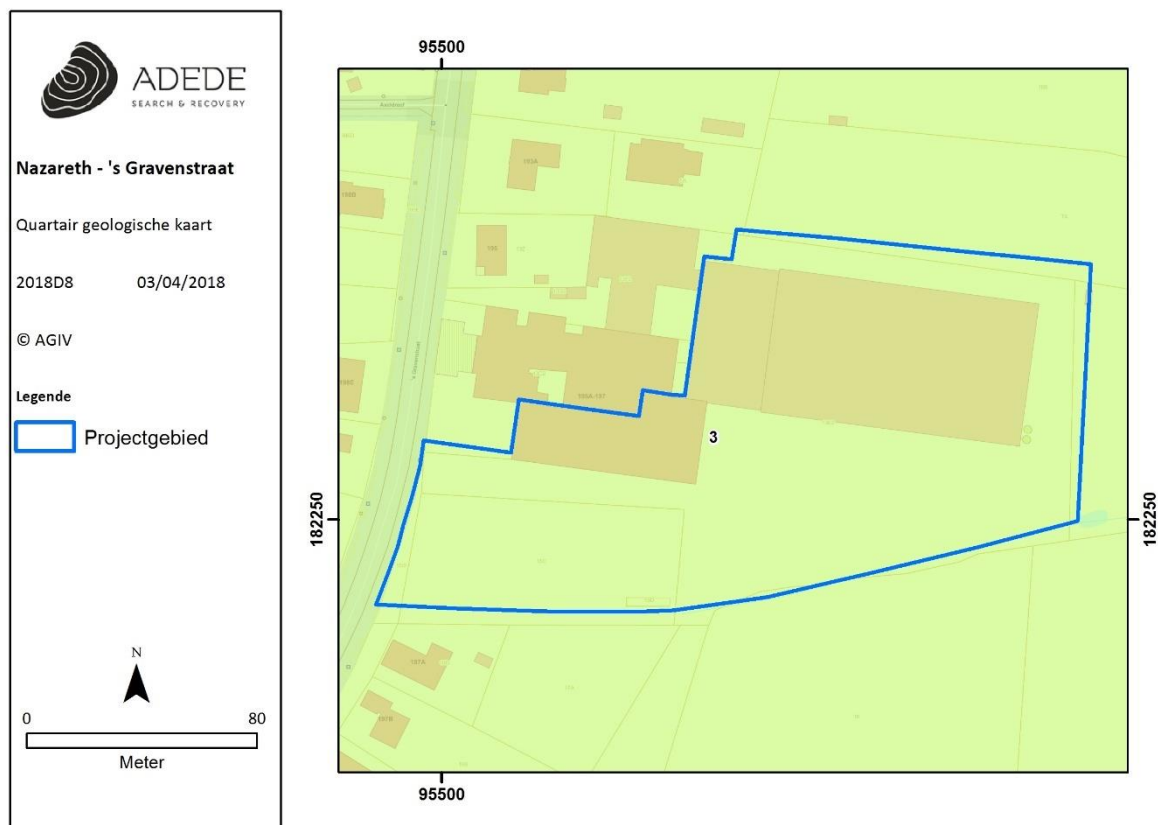
Het projectgebied is gelegen in een zone met **Formatie van Kortrijk, Lid van Moen**. Deze formatie bestaat uit grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen; Nummulites planulatus. 1500m ten westen van het projectgebied bevindt zich de Formatie van Kortrijk met het Lid van Aalbeke. Deze formatie bestaat uit donkergrijze tot blauwe klei met glimmers.

Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

3.2.2 Quartair geologisch

De Quartair-geologische profieltypekaart (1:200.000) geeft aan dat in het plangebied geen Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de pleistocene sequentie aanwezig zijn. De afzettingen behoren tot het type 3 dat bestaat uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan, hellingsafzettingen van het Quartair en getijdenafzettingen met mogelijk intercalatie van fluviatiele en eolische afzettingen.

Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.

3.2.3 Bodem

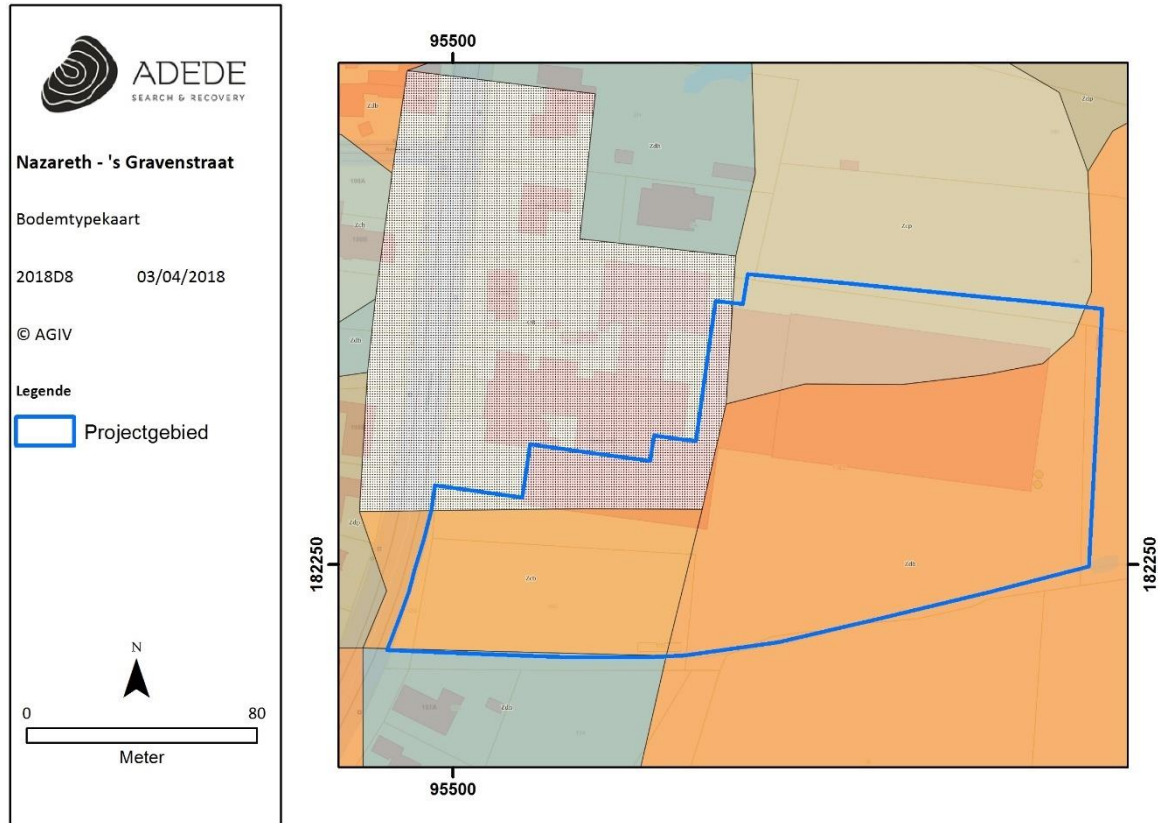
In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemtypekaart, potentiële bodemerosiekaart, erosiegevoeligheidskaart en het bodemgebruiksbestand besproken.

3.2.3.1 Bodemtypekaart

Zdb is een matig natte zandbodem met structuur B-horizont. Roestverschijnselen beginnen tussen 40 en 60 cm. De waterhuishouding is matig goed, soms enige wateroverlast in de winter vooral bij de substraatseries; voldoende vochthoudend in de zomer.

Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied is een **Zcp**-bodem, dit is een matig droge zandbodem zonder profiel. Deze zandgronden hebben de draineringsvoorwaarden als gemeenschappelijk kenmerk, ze zijn matig droog en vertonen roestverschijnselen tussen 60 en 90 cm. Ze hebben een gunstige waterhuishouding in de winter maar zijn wel in enige mate droogtegevoelig in de zomer. Aanwezigheid van een substraat bevordert de waterhuishouding in de zomer.

In het zuidwesten van het projectgebied bevindt zich een **Zcb**-bodem, dit is een matig droge zandbodem met structuur B-horizont.

Figuur 6. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.

3.2.3.2 Potentiële bodemerosie

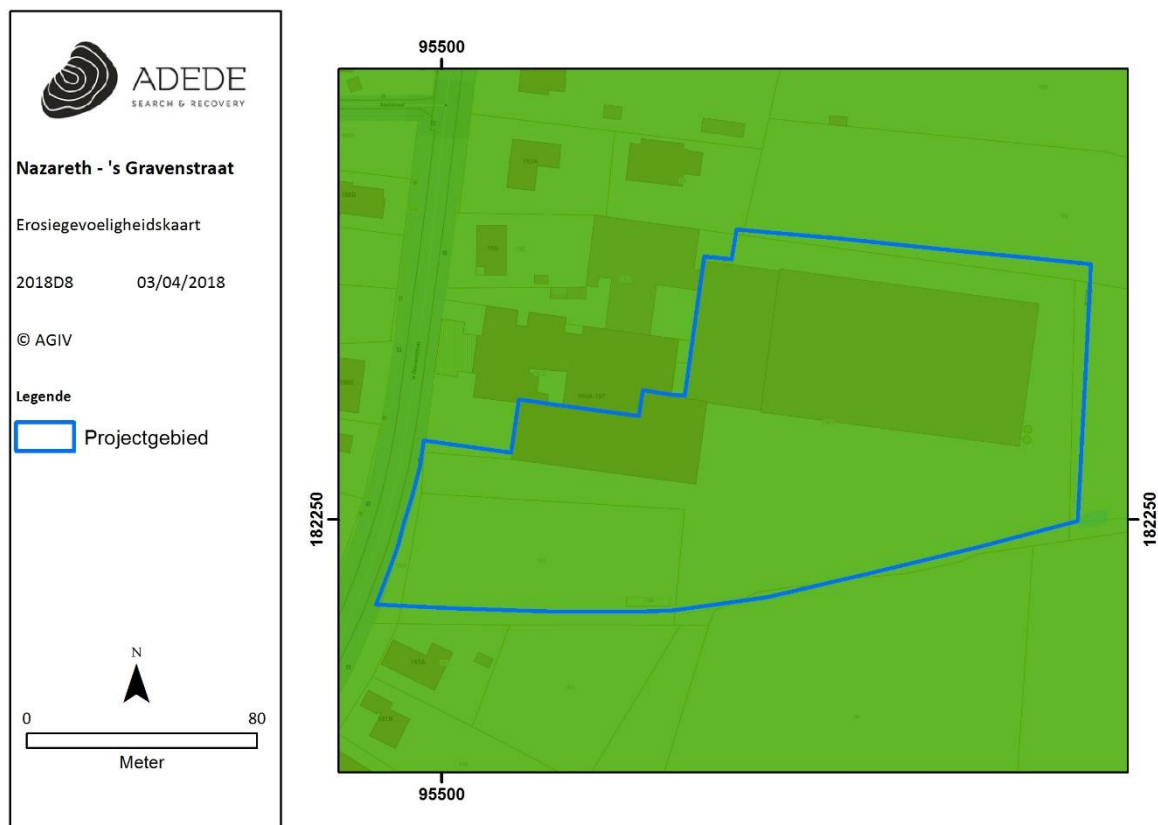
Enkel het zuidwestelijke deel van het onderzoeksgebied staat gekarteerd. De totale erosie van deze zone en alle omliggende gebieden is **verwaarloosbaar**.

Figuur 7. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

3.2.3.3 Erosiegevoeligheid

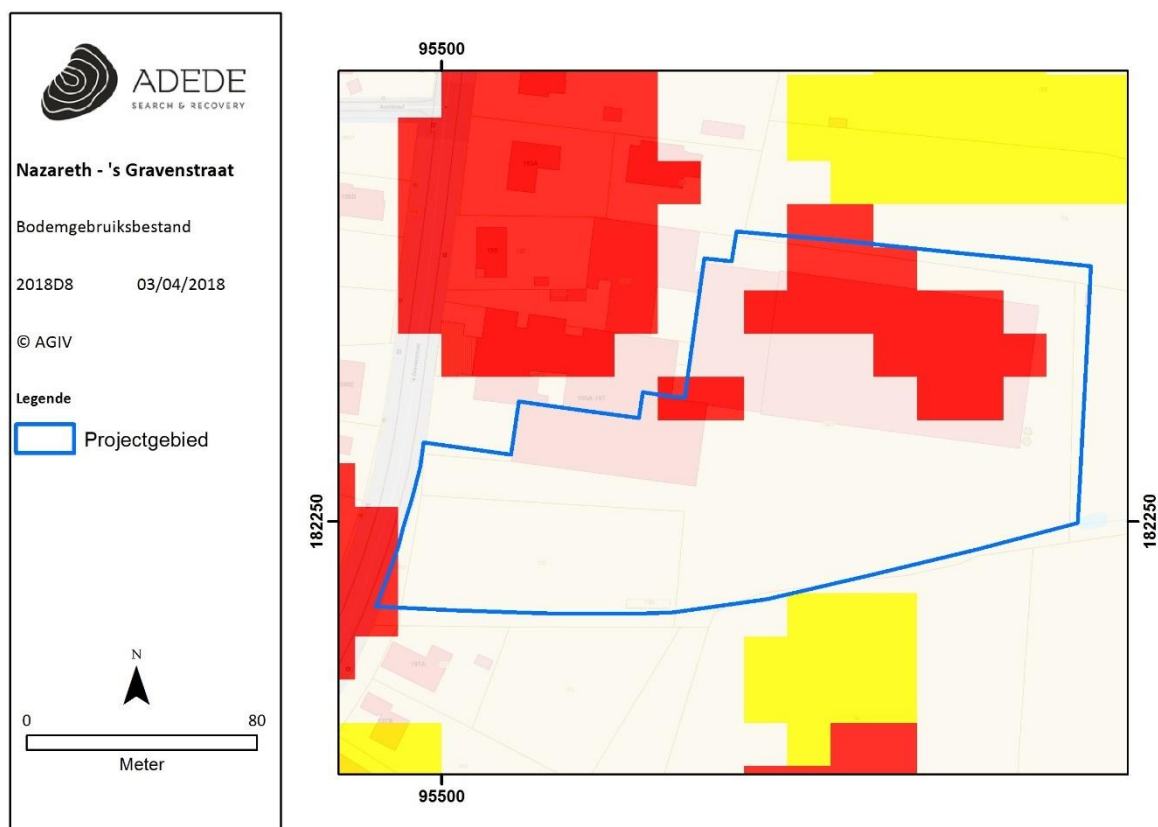
Het onderzoeksgebied en de omliggende regio is **zeer weinig erosiegevoelig**.

Figuur 8. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.

3.2.3.4 Landgebruik

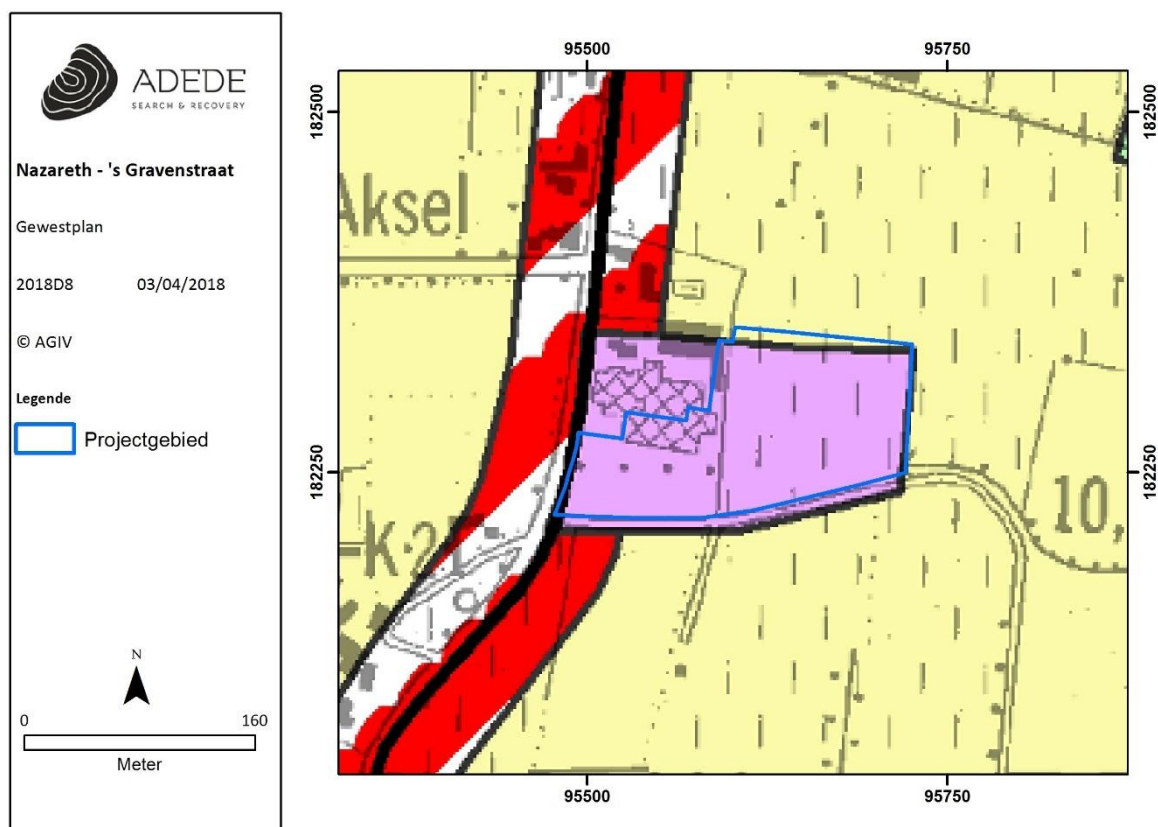
Ter hoogte van het onderzoeksgebied komen op de bodemgebruiksbestand kaart twee kleuren voor, nl. rood en wit. De rode kleur staat voor andere bebouwing en Het grootste deel van het gebied wordt bedekt door structuren. Gebouwen, wegen en artificiële oppervlakten met groene oppervlakten en open bodem, (tussen 30 en 80% is verhard).

Figuur 9. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.

3.2.3.5 Gewestplan

Op het gewestplan staat het projectgebied beschreven als “Gebieden voor ambachtelijke bedrijven en de gebieden voor kleine en middelgrote ondernemingen”.

Figuur 10. Situering van het projectgebied op het gewestplan.

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

Nazareth wordt reeds vermeld in 1259 en 1381. Het behoorde administratief als gerechtelijk onder de kasselrij Oudburg (noordoostelijk gedeelte) als onder de kasselrij Oudenaarde. Nazareth maakte deel uit van het domein van de graaf van Vlaanderen. Oorspronkelijk was het gelegen in het centrum van de uitgestrekte heide genaamd Scheldeveld; dat eigendom was van de Sint-Pietersabdij. Omstreeks 1100 was de omgeving waarin het hedendaags Nazareth gelegen is een schaars bevolkt gebied, gekend onder de naam “*Scheldeveld*”. Het was een groot bos- en heidelandschap dat zich uitstreckte over de huidige gemeenten Nazareth, De Pinte en Sint-Denijs-Westrem. De deelgemeente Eke stond toen vermeld in de geschriften als Heke en in 1140 als Heka, een plaats waar eiken groeiden. Volgens de legende werd de parochie gesticht in 1240 na de verschijning van Onze-Lieve-Vrouw aan de bisschop van Doornik in de bossen van Nazareth¹. Dit wordt door De Potter en Broeckaert echter beschreven als een legende. De etymologische oorsprong van de naam Nazareth is volgens hen afkomstig van de uitzonderlijk slechte gesteldheid van de gemeente. Hiermee doelen ze op de schaarsheid van de bodem. De bodem zou bestaan uit een magere, droge en zandige grond die slechts door enkele waterlopen bevochtigd wordt. Desalniettemin was een aanzienlijk deel van de gemeente reeds in de 14^e eeuw door landbouwers bevolkt, dit is zichtbaar in het grote aantal pachthoeves, die opgenomen zijn in de Jaarregisters van de stad Gent². Midden de 14^e eeuw hield Jan van der Zickele van de graaf van Vlaanderen een stuk grond in leen en twee hofsteden in erfelijke cijns, die werden omgezet in lenen. In 1559 werd de heerlijkheid van Nazareth verpand voor een periode van 30 jaar aan Jacob van den Nesse, gehuwd met Philipote van de Zickele. In 1603 verkocht aan de bisschop van Gent en daarna teruggekocht door Lodewijk van Rockolfing, verwant met de familie van der Zickele.

Het planmatig aangelegde dorp is vermoedelijk opgericht in de 13^e eeuw, met een bewoningsconcentratie rondom een vierkantig dorpsplein met omwalde kerk met kerkhof en via een lange dreef verbonden met het eveneens vierkant omwalde kasteel.

In Nazareth bevinden zich een groot aantal landbouwbedrijven, waaronder veel “sites met walgracht”, die teruggaan tot de middeleeuwen.

De 's Gravenstraat is een noord-zuid-lopende rechte straat die de gemeente in twee deelt en een verbinding vormt tussen de Kortrijkseheerweg (noord) en de Steenweg Deinze (zuid). Tot begin de 19^e eeuw bevond zich enkel bebouwing ter hoogte van het dorpscentrum. Het betrof overwegend open bebouwing, met enkele typische dorpshuizen, voormalige herbergen en villa's uit het interbellum of

¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121383>

² De Potter, Broeckaert, 1864-1870, 5-11.

later. Nabij het projectgebied is eveneens de Axeldreef gelegen, deze dreef is genoemd naar het oude “Goed ter Axel”, een site met walgracht waarvan de oudste vermelding teruggaat tot begin de 15^e eeuw. De site is op heden volledig verdwenen met de aanleg van een nieuwe villa, de walgracht zijn wel gedeeltelijk behouden.

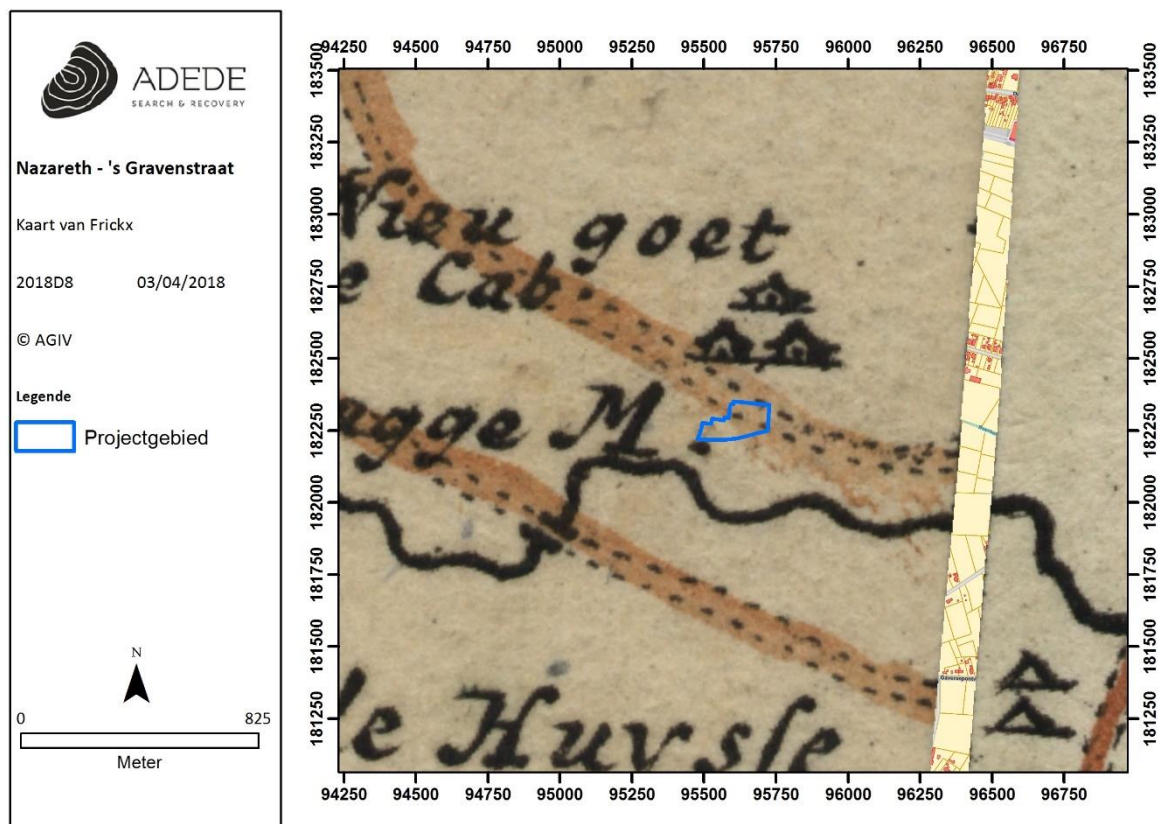
Kasteel van Nazareth

Het kasteel van Nazareth staat gekend onder de naam “*Het Wielken*”. Het kasteel had torentjes en werd heropgebouwd in 1666. In 1771-1772 werd het vergroot en vernieuwd.

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 Frickx-kaarten (1712)

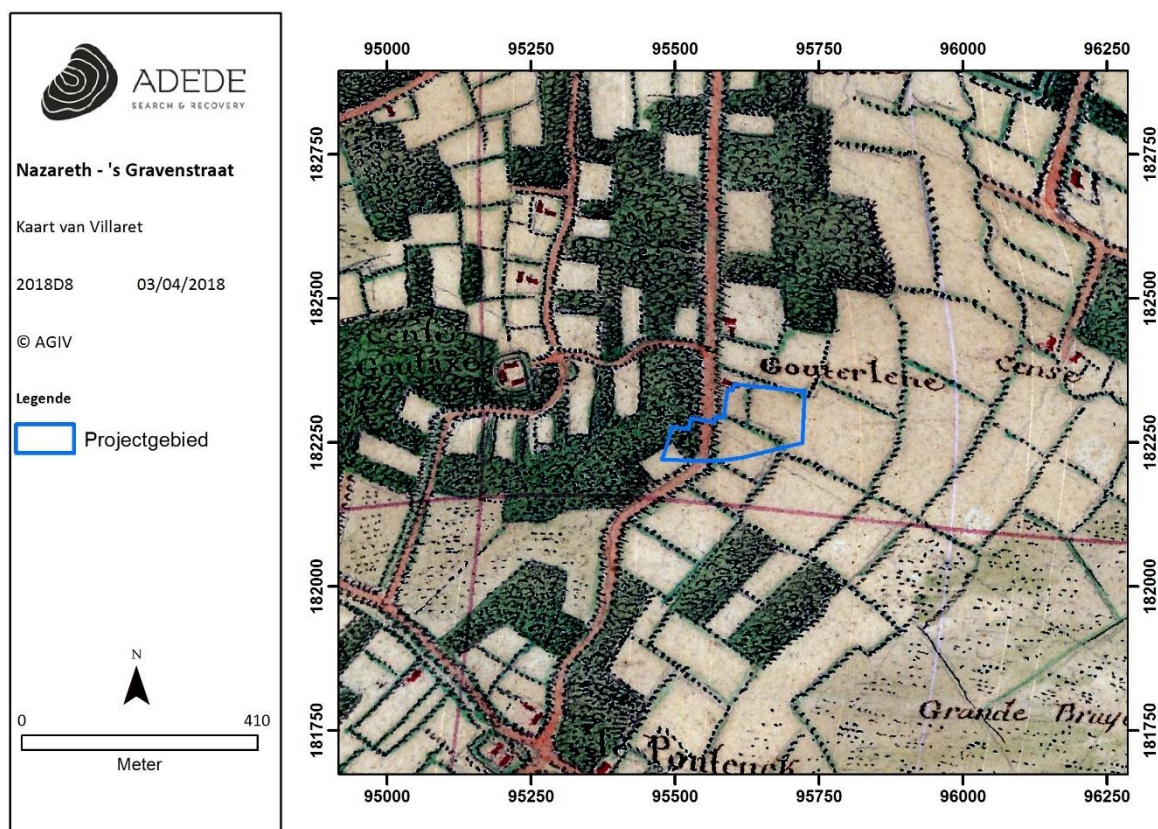
Op de kaart van Frickx wordt het projectgebied ten zuidoosten van Deinze gekarteerd. Het projectgebied bevindt zich tussen twee wegen, nabij de Marolle en het Nieu goet. Ten noorden van het projectgebied staan enkele huizen weergegeven, ten westen zijn twee molens gelegen. Daarnaast wordt nog gewag gemaakt van een platte brug. Nazareth zelf wordt ver ten noorden van het projectgebied gesitueerd.

Figuur 11. Situering van het projectgebied op de kaart van Frickx.

3.3.2.2 Kaart van Villaret (1745-1748)

Op de kaart van Villaret wordt het projectgebied doorsneden door een weg die van noord naar zuid loopt. De omgeving van het projectgebied is grotendeels ruraal waarbij de percelen voornamelijk bestaan uit akkers als uit bos. Ten zuidoosten van het projectgebied bevindt zich de “grande bruyere”, wat grote heide betekent, nabij dit heidegebied is de “Moulin de Nazareth” (molen van Nazareth) gelegen. De bewoning bestaat voornamelijk uit verspreide hoeves, waarvan enkelen een walgracht hebben. Ten noorden van het projectgebied zijn tevens verschillende kappellen te zien, alsook het Kasteel van Nazareth, dat een dubbele omwalling heeft.

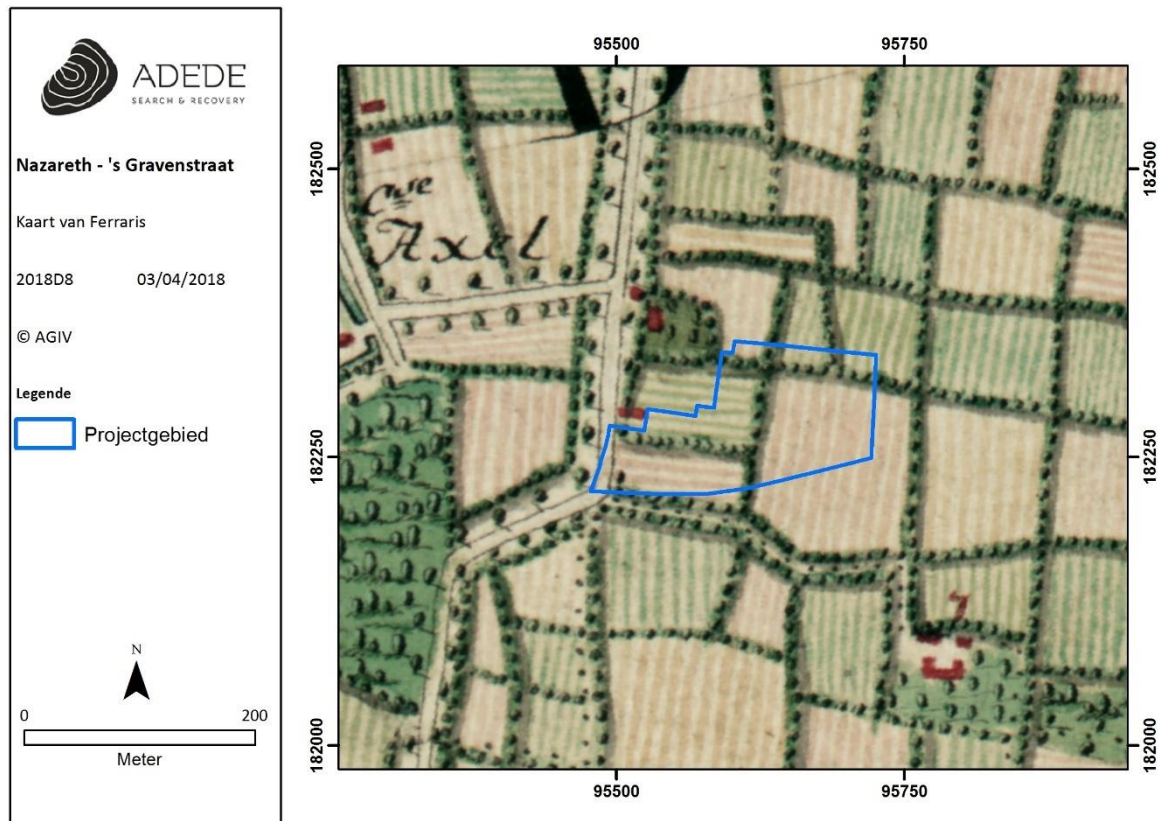

Figuur 12. Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret.

3.3.2.3 Kaart van Ferraris (1771 – 1778)

Op de kaart van Ferraris is de bebouwing in de omgeving van het projectgebied in beperkte mate toegenomen. Nu bevinden zich wel enkele gebouwen nabij het projectgebied, vlakbij is een omwalde hoeve gelegen. Het landgebruik wordt in steeds grotere mate bepaald door akkers en velden, hoewel er nog steeds een aanzienlijke hoeveelheid bos aanwezig is. De omgeving van het projectgebied wordt

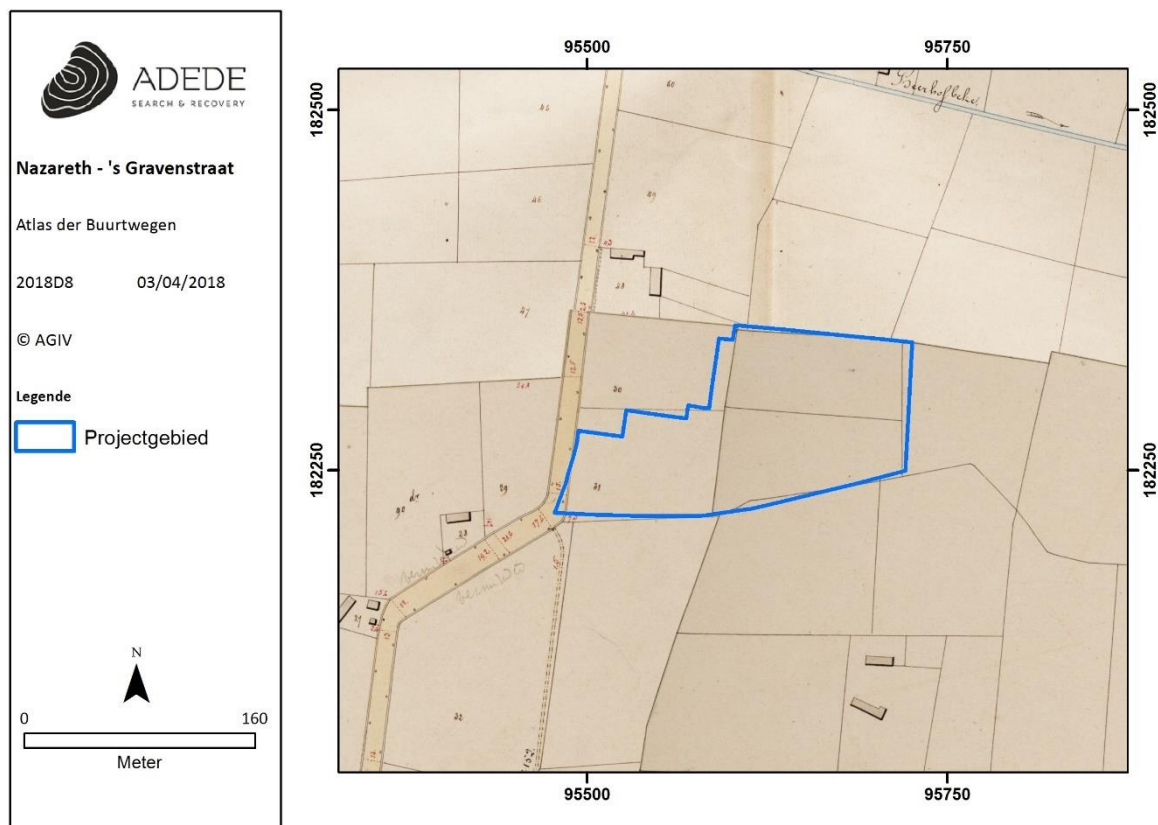
de “Coté Axel” genoemd, hoogstwaarschijnlijk genoemd naar het oude “Goed ter Axel”. De straat waaraan het projectgebied gelegen is heeft een dubbele bomenrij, de percelen zijn begrensd door hagen. Daarnaast is zichtbaar dat een beek stroomt vanaf het Kasteel van Nazareth naar het zuidoosten, de beek krijgt de benaming Beerhof mee en ligt op ca. 350m afstand van het projectgebied.

Figuur 13. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.

3.3.2.4 Atlas der Buurtwegen (1840)

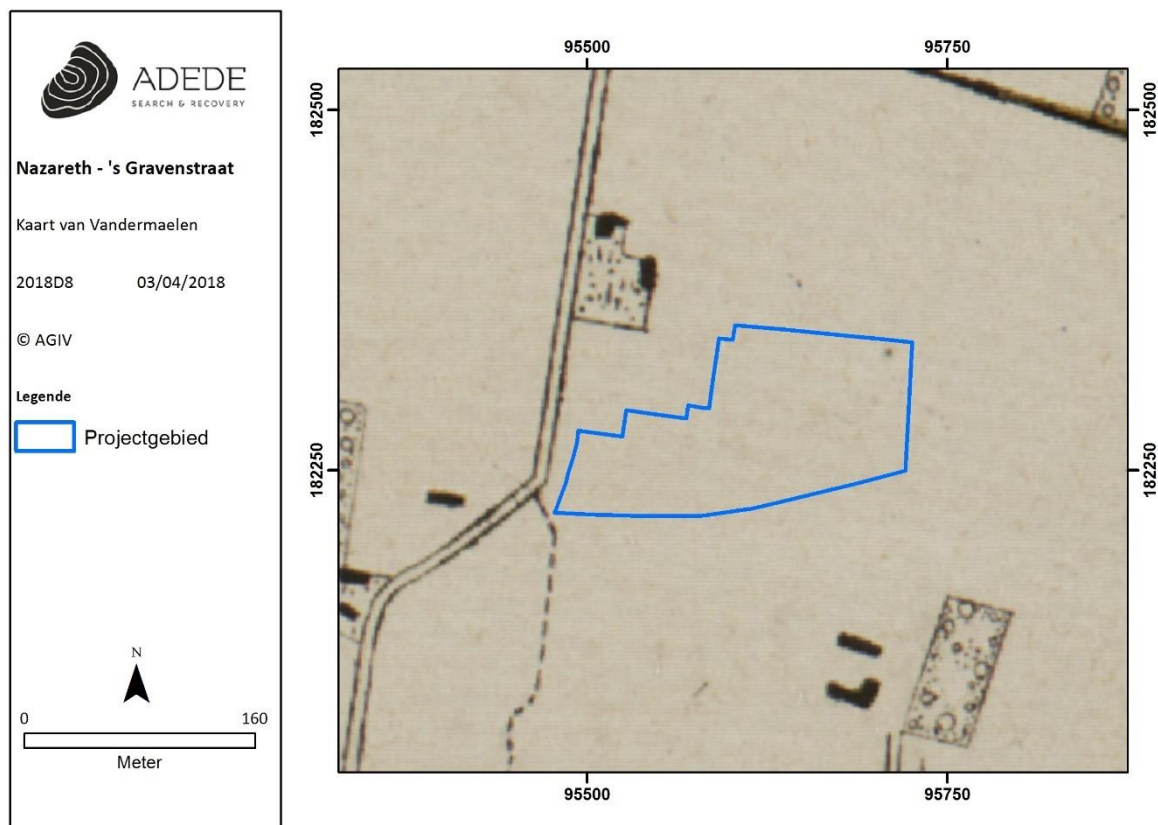
Op de Atlas der Buurtwegen is weinig additionele informatie te vinden, in de omgeving van het projectgebied bevinden zich sporadisch enkele gebouwen, het projectgebied zelf is echter niet bebouwd. Ten noorden van het projectgebied is eveneens de Beerhofbeek zichtbaar, hoewel deze op de kaart van Ferraris een veel natuurlijker verloop heeft en verder bevindt, is ze op de Atlas der Buurtwegen doorgetrokken naar de 's Gravenstraat en nu op ca. 180m afstand gelegen.

Figuur 14. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.

3.3.2.5 Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)

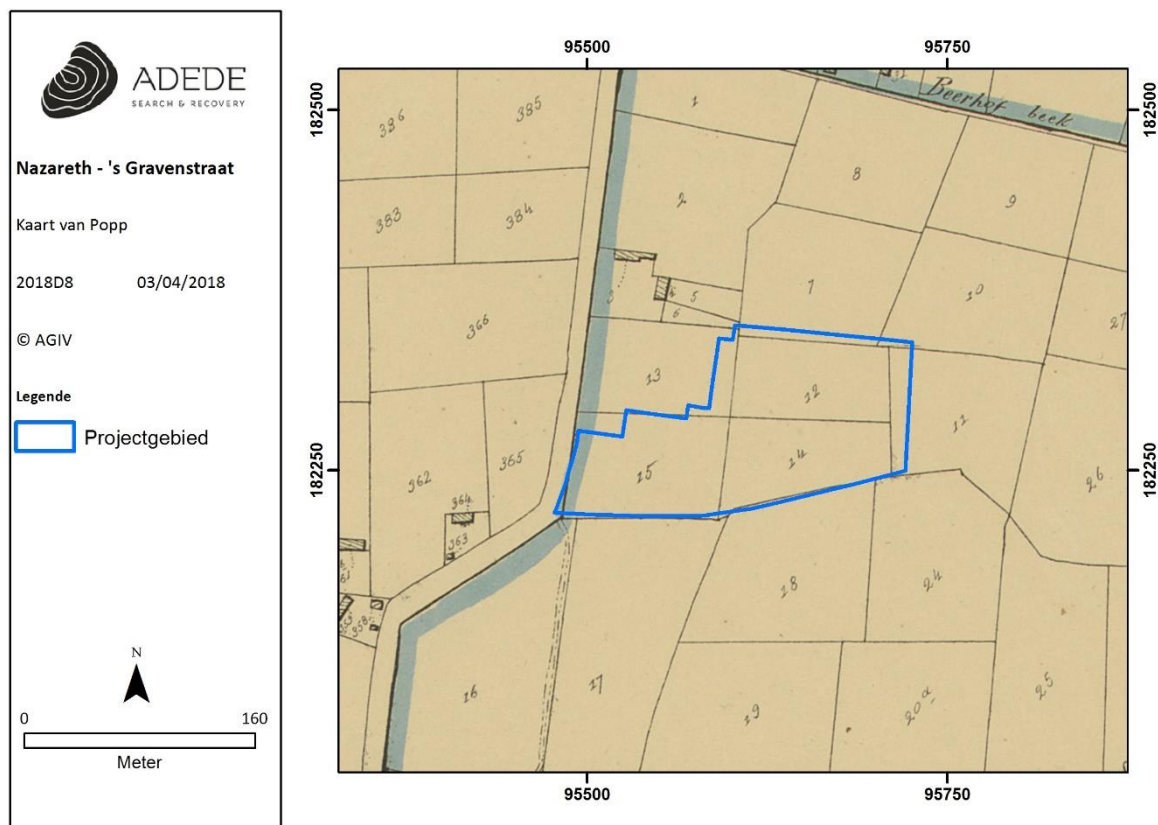
Op de topografische kaart van Vandermaelen is nog steeds geen bebouwing aanwezig binnen de contouren van het projectgebied. De kaart toont veel gelijkenissen met de Atlas der Buurtwegen, wel kan men op deze kaart opmerken dat percelen met bos of bomen aanwezig zijn in de omgeving van het projectgebied. Daarnaast worden enkele hoeves met walgracht nu ook benoemd zoals het Goed ter Axel en Goed ter Steen, twee van de oudste hoeves in Nazareth. De bebouwing is voornamelijk toegenomen rond het vierkante plein op het stadscentrum.

Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.

3.3.2.6 Kaart van Popp (1842 – 1879)

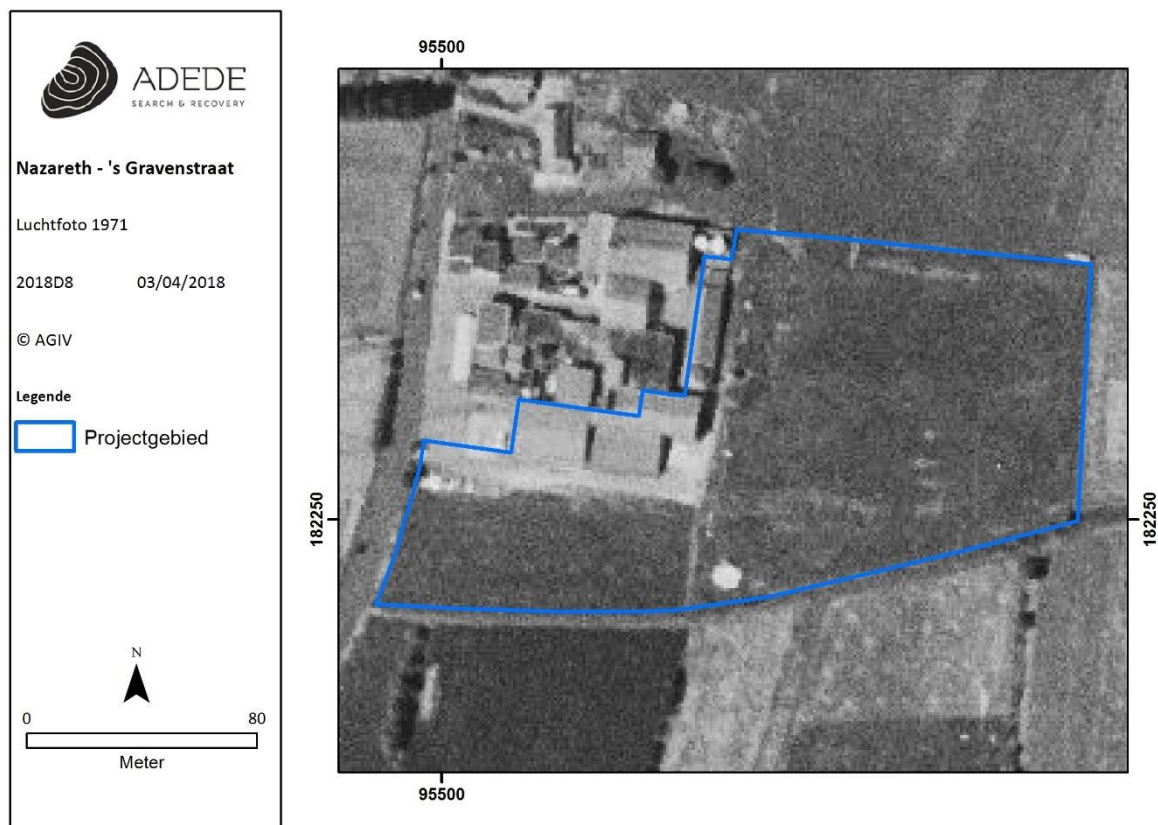
Op de kaart van Popp is opnieuw weinig evolutie op te merken ten opzichte van het de Topografische kaart van Vandermaelen. Het projectgebied neemt vier percelen in beslag en in de omgeving van het projectgebied is er een duidelijke continuïteit in de verspreiding van de hoeves.

Figuur 16. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.

3.3.2.7 Luchtfoto 1971

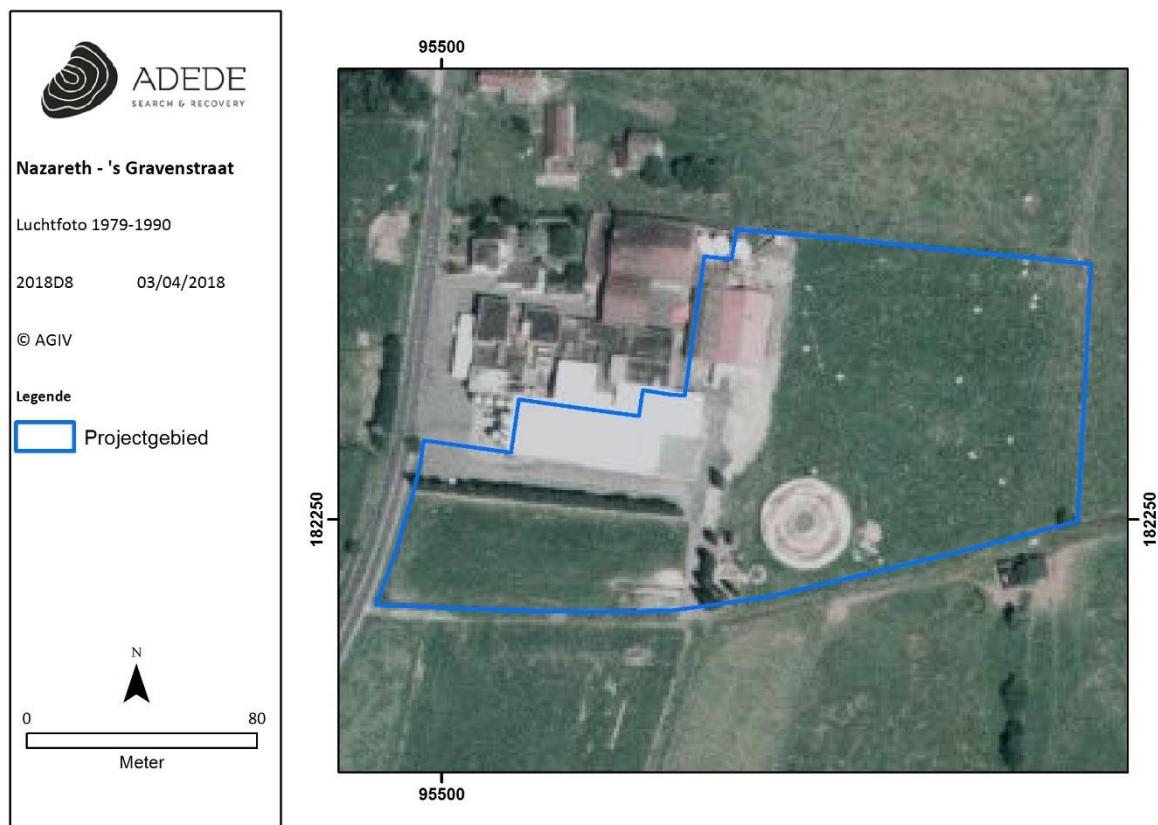
Op de luchtfoto van 1971 is het grootste deel van het projectgebied onbebouwd en bestaande uit akkers of velden. Enkel in de noordwestelijke hoek van het projectgebied zijn enkele gebouwen gelegen, met bijhorende verharding. Centraal in het zuiden van het projectgebied is een ronde structuur zichtbaar, deze valt echter niet te determineren op basis van de luchtfoto.

Figuur 17. Situering van het projectgebied op de orthofoto 1971

3.3.2.8 Luchtfoto 1979-1990

Op de luchtfoto uit 1979-1990 is weinig verschil op te merken met bovenstaande luchtfoto uit 1971. Het grootste deel van het projectgebied wordt nog steeds ingenomen door velden, met uitzondering van de noordwestelijke hoek. Daar is wel de bebouwing en/of verharding uitgebreid naar het noordoosten toe. Centraal in het zuiden van het projectgebied is tevens een ronde structuur waarneembaar, die voorheen niet aanwezig was. Vanuit de bebouwing en verharding is tevens een wegnis zichtbaar die naar het zuiden toe loopt en eindigt op de perceelsgrens.

Figuur 18. Situering van het projectgebied op de orthofoto 1979 - 1990

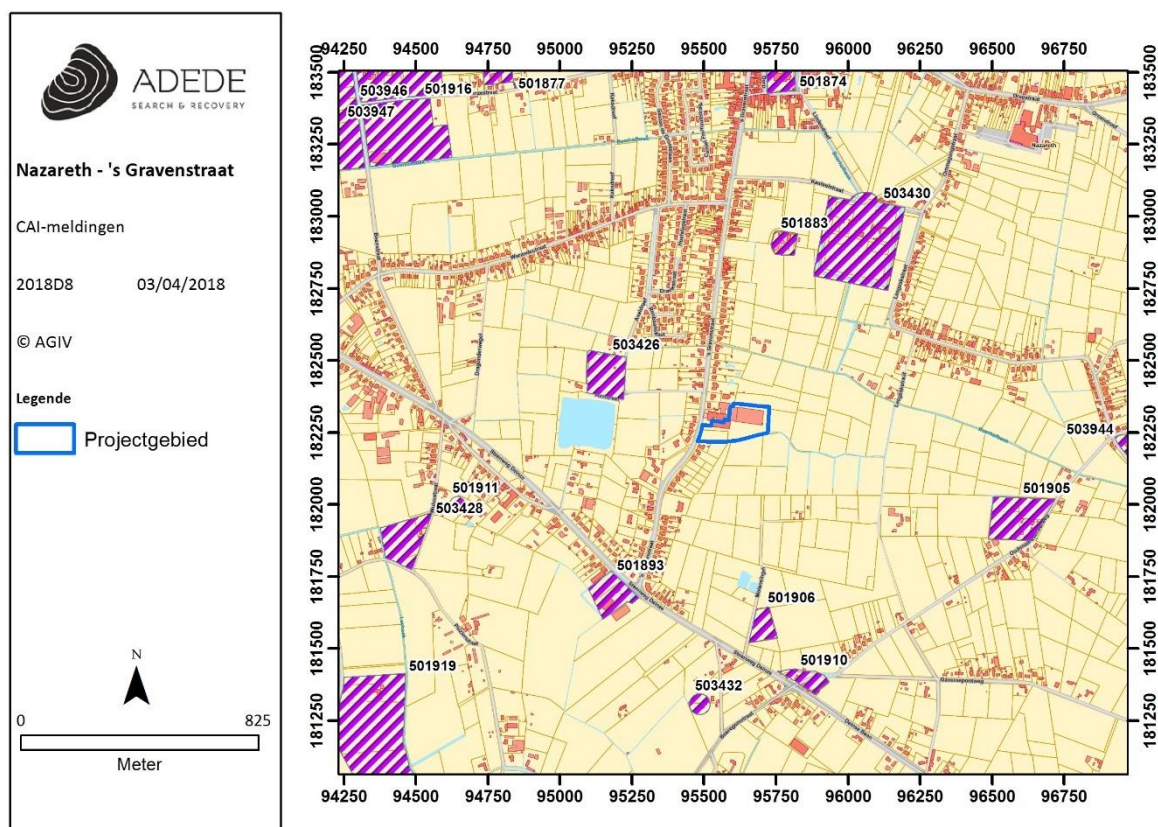
3.4 Archeologische situering van het projectgebied

Op basis van de gegevens in de Centraal Archeologische Inventaris kan men de meldingen opsplitsen in twee grote periodes: de Nieuwe Tijd en de Steentijd. Voor de Nieuwe Tijd betreft het voornamelijk sites met walgracht, waarvan heden ten dage nog antropogene reliëfverschillen zichtbaar zijn of waarbij de hoeve deel uitmaakt van het bouwkundig erfgoed. Sommige sites met walgracht kennen een oorsprong in de middeleeuwen of late middeleeuwen, het gaat hierbij in het bijzonder om het Kasteel van Nazareth en Goed ter Aksel, beiden gelegen binnen een straal van 400m van het projectgebied. De CAI-waarden uit de Steentijd bevinden zich allen ten zuiden van het projectgebied, op ca. 700m à 1km afstand. Het gaat alle gevallen om Neolithische vondsten, zowel vondstenconcentraties met meer dan 100 silex artefacten, als aardewerk en enkele losse vondsten.

CAI-locatie	Situering	Datering	Beschrijving
501905	Ca. 700m Ten oosten	Nieuwe Tijd	Alleenstaande site met walgracht. In de noordoosthoek stroomt de Beerhofbeek; lineaire depressies wijzen op een verdwenen gracht, type A1R). Mogelijk 2 ^e site met walgracht, type A4B, rechtstreeks aan de Heirweg Oudenaarde gelegen. Ingang is lagergelegen dan de weg en bestaande uit aarden dam. Gracht is gedeeltelijke bewaard. Verbinding tussen de 2 sites niet uitgesloten.
503944 DIBE	Ca. 1km Ten oosten	Nieuwe Tijd	Alleenstaande site met walgracht, gekend onder toponiem Het Beirhof. Er is een antropogeen reliëfverschil aanwezig. Van het oorspronkelijk grachttracé is er weinig bewaard, het is deels verhard en deels zichtbaar als lineaire depressie. Binnen de gracht bevinden zich 3-tal gebouwen: woonhuis, stalling en recenter gebouw. De walgracht wordt niet vermeld in literaire bronnen van 1640 en 1777, maar wel aangeduid op landboek van 1777. Mogelijk vroegere oorsprong.
503430 DIBE	Ca. 400m Ten noordoosten	Middeleeuwen	Alleenstaande site met walgracht, gekend als “Het Kasteel van Nazareth”. De oorspronkelijke site met walgracht is sterk verbouwd in de 18 ^e eeuw. Het kasteel wordt voor het eerst vermeld in 1359, echter door een onzekere bron. Op het fronton staat de datum van 1772 vermeld. Het versterkt kasteel heeft een toegang gevormd door een aarden dam, met twee boogvormige uiteinden: hoofdingang met 2 kleinere zijingangen. Aan de ingang bevindt zich een cirkelvormig pleintje, van daaruit vertrekt straalsgewijs een drevencomplex. De gracht is symmetrisch (rechthoekig grondplan), afgeboord door bomen en onderbroken in de noordzijde. Ze maakt eveneens deel uit van de Beerhofbeek. Het gebouwencomplex bestaat uit een centraal woonhuis (kasteel), 2 koetshuizen en 2 bijgebouwen.
503426	Ca.200m Ten westen	Late middeleeuwen	Alleenstaande site met walgracht, enkel aan de west en noordzijde is de gracht bewaard. Het betreft een lineaire depressie die vertrekt van de zuidwesthoek van de westgracht tot ongeveer 30m van de oostgrens van het terrein. Alle toenmalige gebouwen zijn met de grond gelijk gemaakt, enkel de funderingen in de bodem zijn bewaard gebleven. Bij prospectie werd natuursteen, baksteen en tegels (zowel met de hand als machinaal gevormd) aangetroffen. De

			site staat in verbinding met de Beerhofbeek. De oudste pachtcontracten voor het Goed ter Aksel gaan terug tot 1415.
501883 DIBE	Ca. 500m Ten noorden	Nieuwe Tijd	Alleenstaande site met walgracht, door aarden wegel met Kasteelstraat verbonden. De ingang bevindt zich in het noorden, de walgracht is enkel nog aanwezig in de vorm van een verstoorde lineaire depressie. Het terrein binnen de depressie is lichtjes opgehoogd. Volgens kaartenmateriaal betreft het type A10. De oudste vermelding gaat terug tot 1640, de oudste kaart betreft een landboek van 1777.
501911	Ca. 700m Ten zuiden	Steentijd	Vondstenconcentratie van lithisch materiaal uit het Neolithicum. Het betreft een tweeslagmiddensteker, eindschrabber en vier afslagen op korte afstand van elkaar gevonden. De site heeft een gunstige ligging ten opzichte van de beekvallei (Beekstaartbeek)
503428	Ca. 700m Ten zuidwesten	Steentijd	Vondstenconcentratie van lithisch materiaal, gedateerd in het midden- of laat-neolithicum. Het gaat onder andere om een fragment van een gepolijst voorwerp, klingschrabber, kleine schrabber met steile, onregelmatige retouches, mediaal fragment van een kling, vier afslagen, 16 silexfragmenten, 10 silexsplinters. Daarnaast bevindt zich een tweede vondstenconcentratie lithisch materiaal op deze locatie, binnen deze concentratie werden ruim 200 silex artefacten aangetroffen, waaronder een 10-tal pijlpunten, schrabbers, fragment van een gepolijste bijl, klingen en talrijke afslagen. De vondsten wijzen op een prehistorische activiteit, waarbij een kampement niet is uitgesloten.
501919	Ca. 1km Ten zuidwesten	Middeleeuwen	Vondstenconcentratie aardewerk, bestaande uit reducerend gebakken aardewerk, oxiderend gebakken aardewerk en steengoed.
501912	Ca. 1km Ten zuiden	Steentijd	Losse lithische vondst, het betreft hier een gevleugeld pijlpunt met schachtdoorn. De pijlpunt wordt gedateerd tussen het Laat-Neolithicum en de Vroege-Bronstijd.

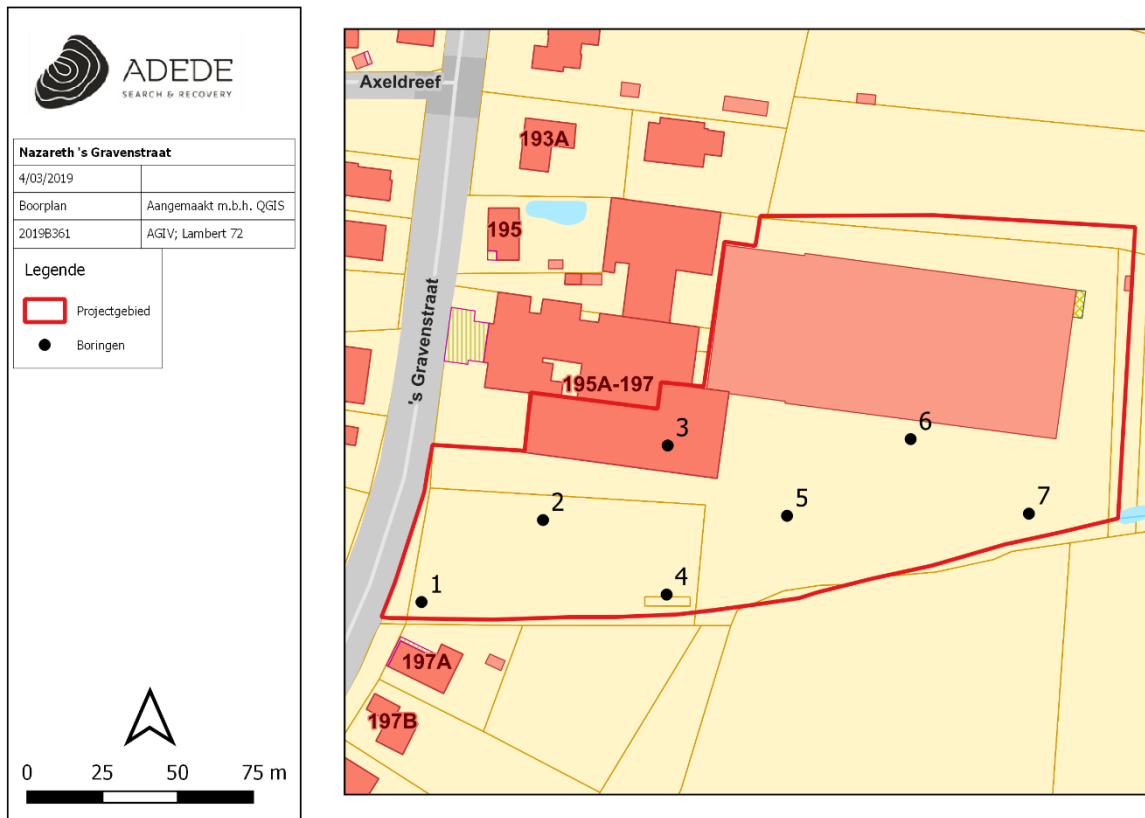
501899	Ca. 1km Ten zuiden	Nieuwe Tijd	Alleenstaande site met walgracht, gekend onder het toponiem Netenshoek. De gracht is enkel in het zuiden bewaard en heeft geen bevestiging door cartografische bronnen. De site is grondig verstoord door moderne bewoning. Mogelijk bestond er een verbinding met de Leebeek. De oudste vermelding gaat terug tot 1640, oudste kaart 1777. De site is gelegen op een hogere zandrug.
503432	Ca. 700m Ten zuiden	Steentijd	Losse vondsten, beslaande vuurstenen artefacten. De exacte vondslocatie viel niet na te gaan, de CAI-melding is gelegen nabij de Edemolen.
501910	Ca. 700m Ten zuidoosten	Nieuwe Tijd	Alleenstaande hoeve, gekend onder de naam Molensingel. Het gaat om een vroegere molensite met 2-ledige structuur, de site is echter sterk verstoord door de aanleg van de Steenweg Deinze op Gavere. Omwalling van de site is niet uitgesloten.
501893 DIBE	Ca. 500m Ten zuidwesten	Nieuwe Tijd	Alleenstaande site met walgracht. De toegang bevindt zich in de zuidoosthoek en is door aarden weg met de Steenweg Deinze-Gavere verbonden. De gracht is bewaard, maar verland en deels dichtgegroeid en deels verstoord. De huidige gebouwgroep is geconcentreerd in de zuidoosthoek. Tijdens een prospectie werden vier scherven met rood aardewerk aangetroffen. De oudste vermelding gaat terug tot 1640, maar er zijn ook pachtcontracten uit de 15 ^e eeuw.
501906	Ca. 600m Ten zuidoosten	Steentijd	Losse lithische vondst, het betreft fragment van een gepolijst bijl. De bijl wordt gedateerd tussen het Midden-Neolithicum en de Vroege-Bronstijd.

Figuur 19. Situering van enkele CAI locaties in de omgeving van het projectgebied.

4 Landschappelijk bodemonderzoek

Op 1 februari 2019 werd een landschappelijk bodemonderzoek (2019B361) uitgevoerd door ADEDE bvba te Nazareth, 's Gravenstraat. In totaal werden 7 boringen voorzien, ten gevolge van verstoringen werden slechts 6 boringen geplaatst. De boringen werden uitgevoerd door Sander Op de Beeck (aardkundige/geoloog, ADEDE bvba) en Margaret Logan (Archeologe, ADEDE bvba).

Figuur 20. Situering landschappelijke boringen binnen te onderzoeken zone.

4.1.1 Onderzoeksvragen

Het landschappelijk bodemonderzoek werd uitgevoerd met het oog op het beantwoorden van volgende onderzoeksvragen:

- *Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?*
- *Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding)?*
- *Is binnen de contouren van het projectgebied een bodemverstoring aanwezig? 7*
 - o *Zo ja, in welke graad en tot welke diepte?*
- *Zijn er zones aanwezig die interessant konden zijn voor de prehistorische mens?*

- *Is er een archeologisch niveau aanwezig, en op welke diepte bevindt zich dit?*
- *Kan de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied worden uitgesloten?*

4.1.2 Interpretatie onderzochte gebied

Het landschappelijk bodemonderzoek werd uitgevoerd op 01/03/2019. Er werd geboord op basis van het boorplan. Boringen 3, 5 en 7 werden echter enkele meters verplaatst wegens verstoringen en boring 6 was onmogelijk. Boringen 1, 2, 3 en 4 vertonen een vergelijkbare bodemsequentie, waarbij in alle gevallen een A-, B- en C-horizont werd aangetroffen. Boring 1 vertoont tevens een O-horizont. In boring 5 en 7 werd enkel een Cr-horizont aangetroffen, bij deze boringen was het enkel mogelijk om te boren vanaf een diepte van 80 cm wegens de aanwezigheid van puin. De niet-verstoorde bodemhorizonten komen bij alle boringen overeen.

4.1.3 Beschrijving bodemhorizonten

Hieronder worden de aangetroffen horizonten kort beschreven:

De O-horizont is een laag volledig bestaande uit organisch materiaal. Deze werd vastgesteld in boring 1.

De A-horizont bestaat uit zand en bevat baksteenfragmenten, plantenwortels en kiezels, de overgang naar de onderliggende horizonten kan men beschrijven als duidelijk tot geleidelijk. De horizont werd waargenomen in boring 1 en 3.

De B-horizont is terug te vinden in alle boringen. De horizont bestaat uit oranje zand ten gevolge van oxidatie door een fluctuerend grondwaterniveau.

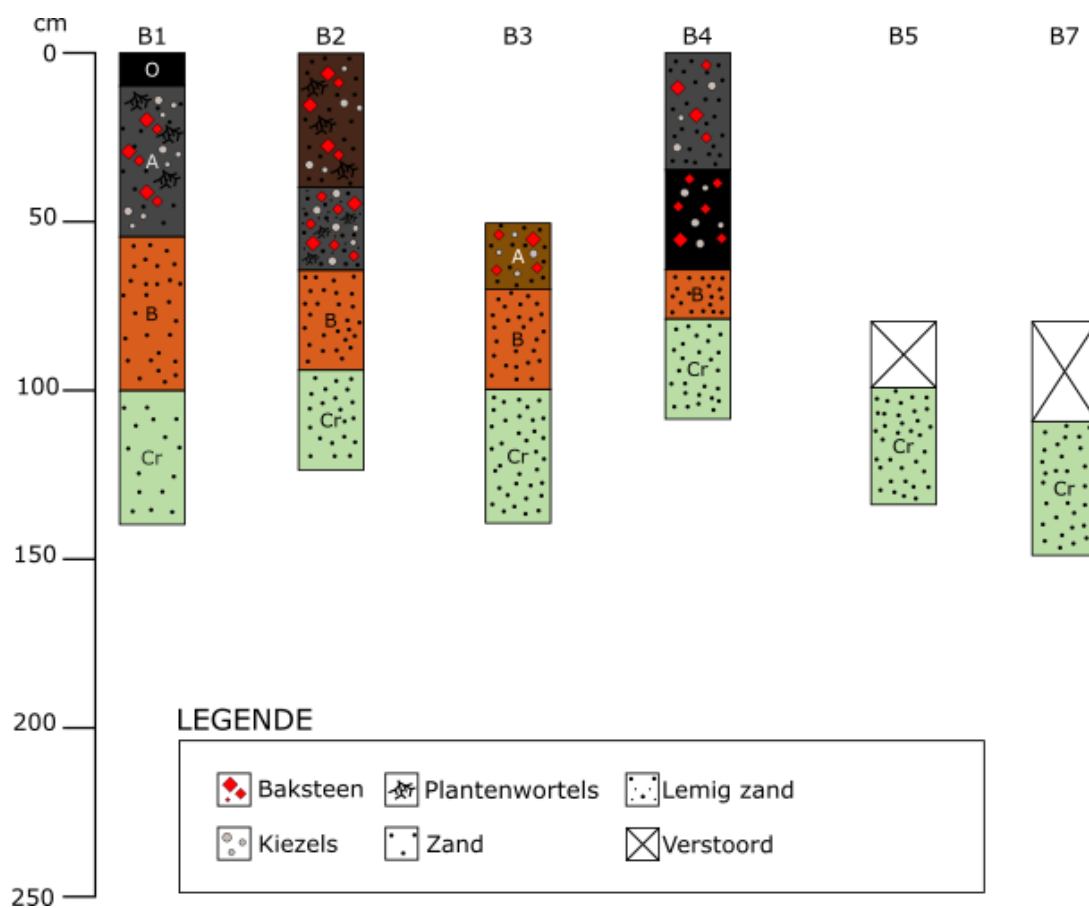
De Cr-horizont komt voor in alle boringen en is te herkennen aan de grijze kleur ten gevolge van reductie.

Voor een gedetailleerde beschrijving per boring, zie onderstaande tabel.

4.1.4 Beschrijving boringen

Figuur 21: Verspreiding van de horizonten

Figuur 22: boordigrammen

Nr.	Boorbeschrijving (per cm)	Foto
1	0-10: O-horizont, zwart, humusrijk 10-55: A-horizont, zwartgrijs zand, met plantenwortels, baksteenfragmenten en kiezels 55-100: B-horizont, oranje zand 100-140: Grijs zand (grondwatertafel)	

4	0-35: Verstoord horizont, zwartgrijs, wortels, baksteenfragmenten 35-65: Verstoord horizont, zwart zand, baksteenfragmenten 65-80: B-horizont, oranje zand 80-110: Cr-horizont, grijs zand (grondwatertafel)	
---	--	--

5	(boring 8 genoemd in de foto) Bodem start op een diepte van 80 cm door verstoring 0-20: Verstoorde horizont met baksteenfragmenten. 20-55: Cr-horizont, grijs zand (grondwatertafel)	
---	---	---

5 Prospectie met ingreep in de bodem d.m.v. proefsleuven

5.1 Methodiek

5.1.1 Doel van het onderzoek

De prospectie met ingreep in de bodem had tot doel het vaststellen, evalueren, en waarderen van mogelijke archeologische resten die op de locatie aanwezig zijn, dit in het kader van de opmaak van de archeologienota voor het volledige onderzoeksgebied.

In dit hoofdstuk wordt eerst de toegepaste methodologie geschetst (werkwijze, planning, aanpak, strategie van het veldwerk).

5.1.2 Planning van de proefsleuven en kijkvensters

Volgens de Code van Goede Praktijk (CGP), “§5.3 Bepalen van de onderzoeksstrategie” dienden vier criteria in overweging genomen te worden voor het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie: Mogelijk, nuttig, schadelijk en noodzakelijk. Er werd gekozen voor een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven.

Voorafgaand aan deze prospectie met ingreep in de bodem werd nog een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Dit booronderzoek heeft tot *“doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door gerichte staalname.”* (CGP). Aan de hand van dit booronderzoek kon worden vastgesteld waar een bewaarde archeologisch relevante laag kon worden verwacht binnen het projectgebied (zie hoofdstuk 4 van dit rapport). Gebaseerd op dit booronderzoek werd eveneens afgezien van verkennende of waarderende boringen. Hoewel dit type booronderzoek waardevol kan zijn voor het lokaliseren van prehistorische sites, zijn deze methoden minder waardevol binnen de context van een meerperiode site met grondsporen. Zo kan slechts weinig informatie worden verzameld voor perioden na de steentijden en kunnen er geen bodemsporen worden gedetecteerd. Informatie omtrent de bodemopbouw werd reeds afgeleid van uit het landschappelijk booronderzoek. Bovendien werd door de aardkundige geen bewaarde bodem vastgesteld binnen het projectgebied.

Bijgevolg werd gekozen voor proefsleuven en/of -putten. Hierdoor kon een inzicht verkregen worden in de diepte van het archeologische niveau, de bewaring ervan, maar ook de aard en staat van de eventueel aanwezige archeologische resten in het projectgebied en de verstoringsgraad van de bodem. Gezien dit type onderzoek mogelijk, nuttig, en weinig schadelijk is, diende rekening gehouden

te worden met het efficiënt inzetten van middelen om een antwoord op de onderzoeksvragen te bekomen. Bijgevolg werd dit vooronderzoek met ingreep in de bodem door ADEDE geadviseerd

5.1.3 Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal

Het archeologisch veldwerk werd uitgevoerd op dinsdag 19 maart 2019. De bodem werd na aanleg van de proefsleuven opgeschaafd ten einde een leesbaar archeologisch vlak te creëren. Daarna werden de sleuven gedocumenteerd (gefotografeerd en digitaal ingetekend). Voor het graaf- en opvulwerk werd gebruik gemaakt van een 21-tons rupskraan met een tandeloze graafbak van 2m breed.

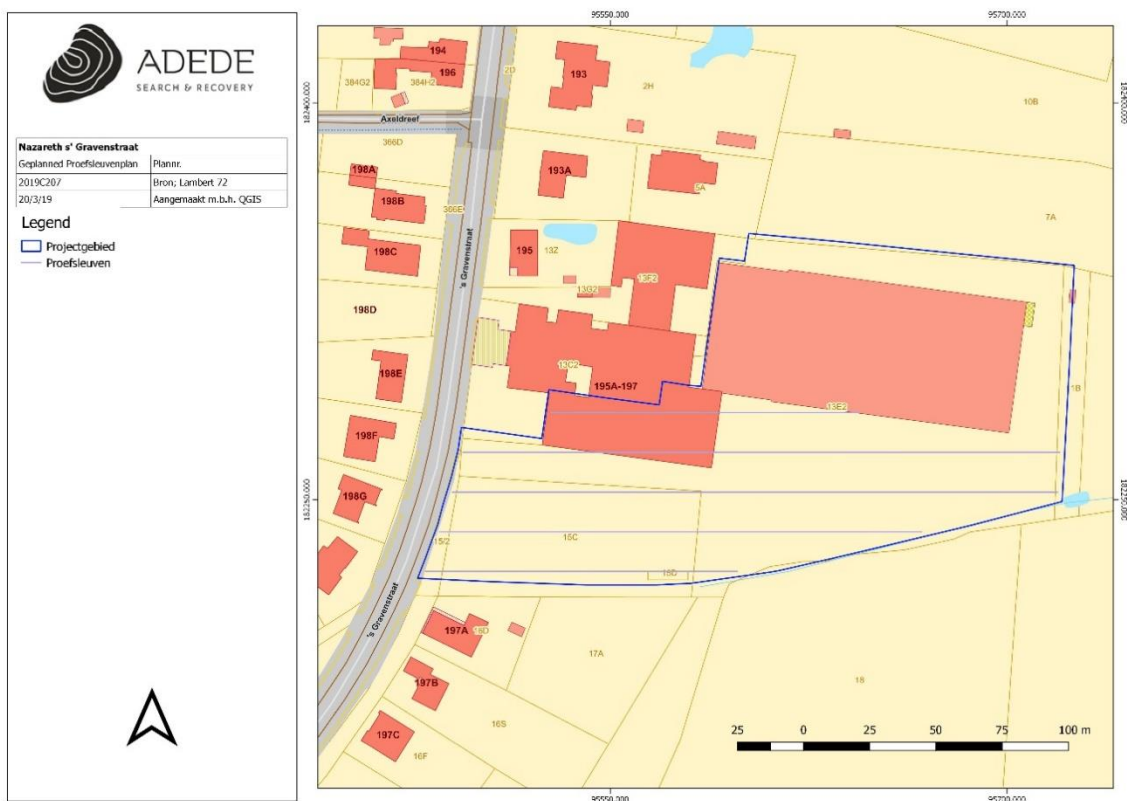
Het veldwerk werd uitgevoerd door Margaret Logan (veldwerkleider, Adede bvba), bijgestaan door Hans Thomas (archeoloog, Adede bvba). De verwerking van de resultaten, de determinatie van de roerende archeologische objecten en de opmaak van het assessmentverslag werd uitgevoerd door Alexander Cattrysse en Margaret Logan.

De registratie van sporen gebeurde conform de CGP §8.6.1. Het vlak en alle sporen zijn gefotografeerd en digitaal ingetekend. Het digitaal inmeten geschiedde door een GNSS van het type Septentrio AsterX-U, en het topografisch programma Carlson SurvPC. Alle werkputten zijn ingemeten in Lambert-72 coördinaten. Een spoor werd gecoupeerd, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven.

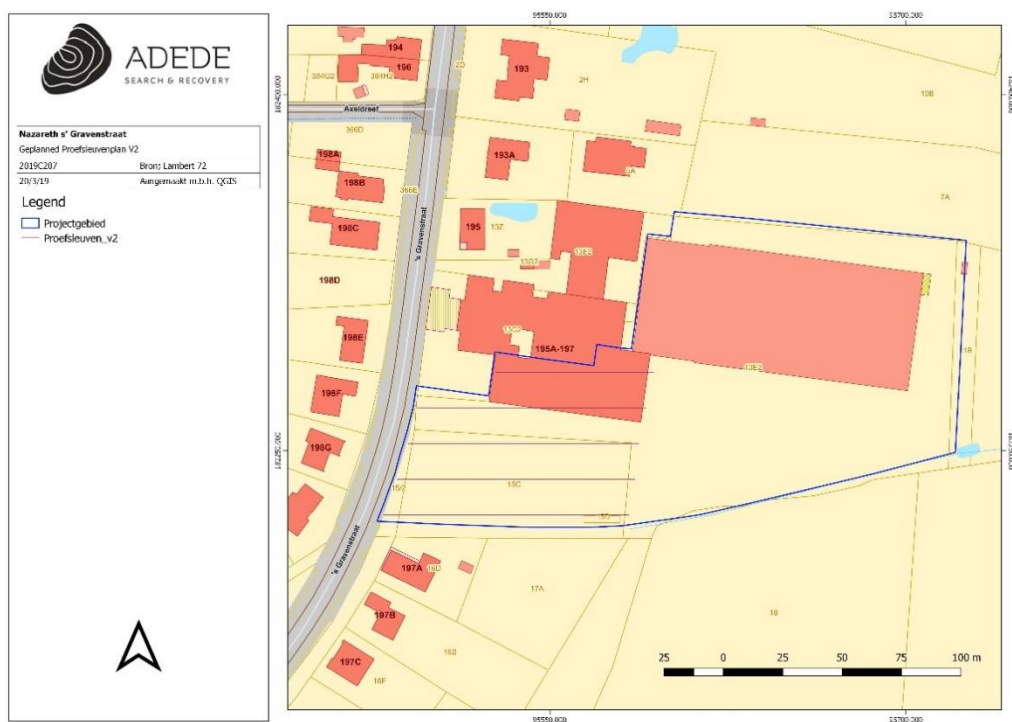
Er werden in totaal 5 sleuven en 1 kijkvenster aangelegd. Hierdoor werd 13,5% van het onverstoorde projectgebied onderzocht.

5.1.4 Afwijking voorgesteld Programma van Maatregelen

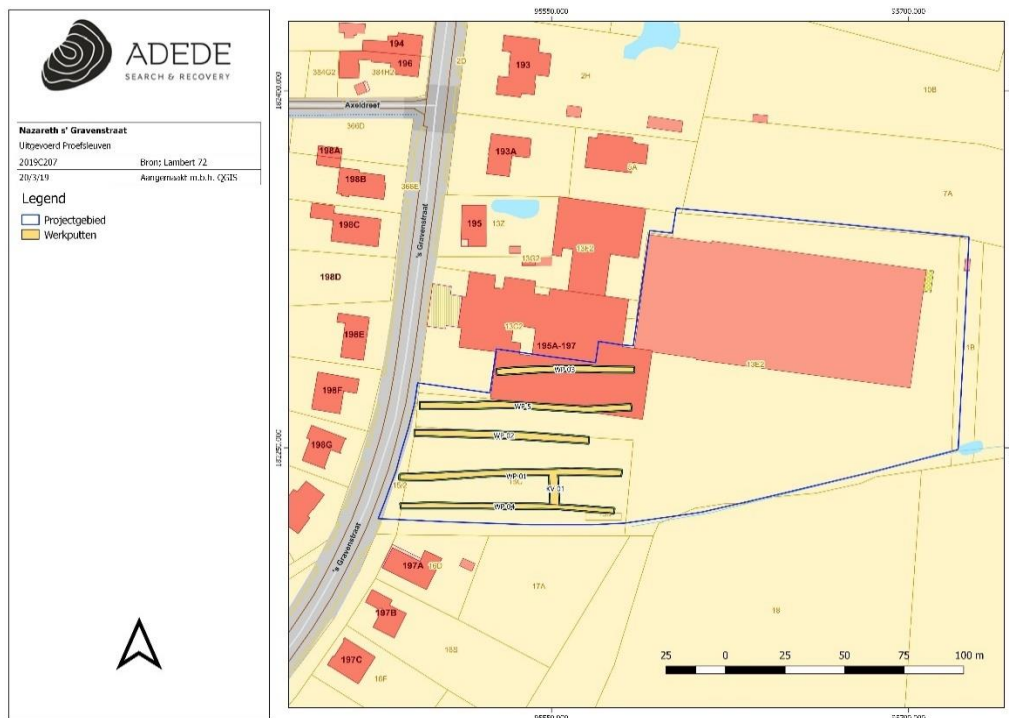
Het landschappelijk bodemonderzoek vertoonden verstoring tot aan de C-horizont in het oosten van het projectgebied (Boringen 5 en 7, zie figuur 22). Om deze reden werden de geplande proefsleuven, die voorheen het projectgebied van oost naar west overspanden, ingekort.

Figuur 23. Oorspronkelijk geplande proefsleuven.

Figuur 24. Geplande proefsleuven na het landschaplijk booronderzoek.

Figuur 25. Uitgevoerd proefsleuvenplan.

Aan het oostelijke uiteinde van Werkput 2 was er een diepe put gevuld met water, ongeveer 10 meter in diameter en met een diepte van minstens een halve meter. Deze put bevond zich direct in de loop van de geplande sleuf en was te groot om te doorgraven zonder het archeologische niveau of bestaande sporen ernstig in gevaar te brengen. Zo werd Werkput 2 met 15 meter ingekort.

Er waren geen andere afwijkingen ten opzicht van het PVM.

5.2 Assessment Proefsleuvenonderzoek

5.2.1 Assessment sporen en lagen

5.2.1.1 Situatie van het onderzoeksgebied

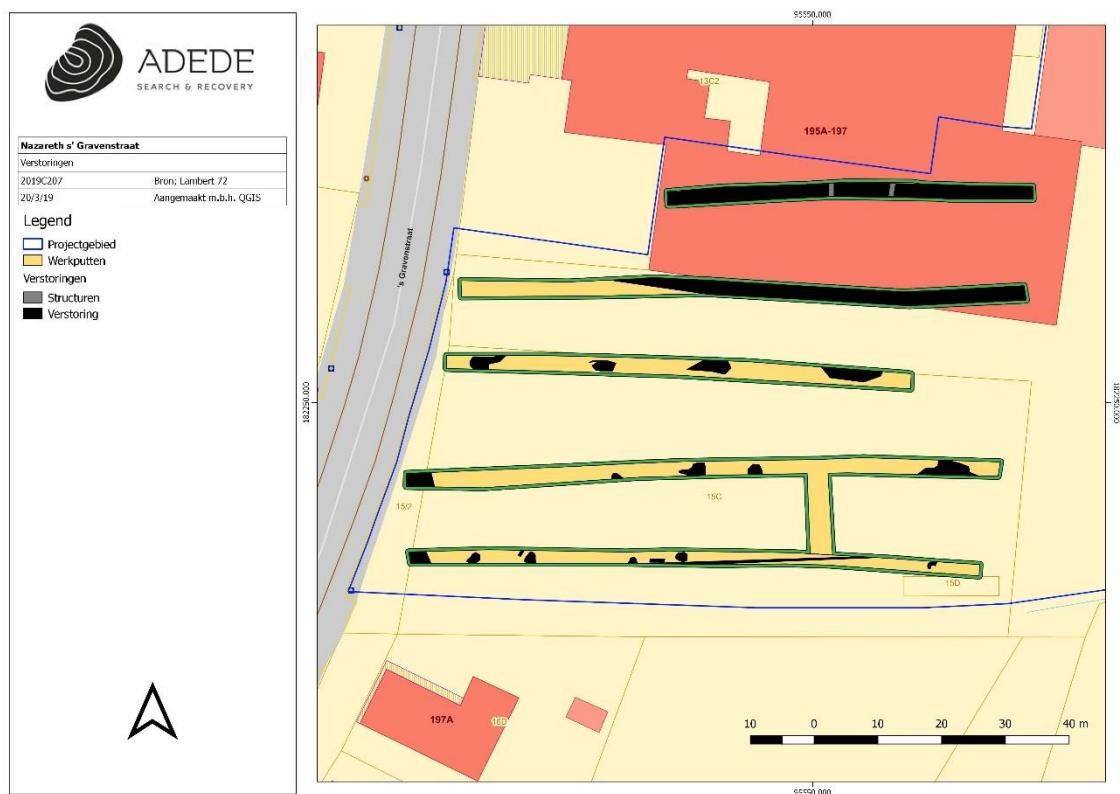
Het terrein was extreem nat door de grote hoeveelheden regen in de dagen voorafgaand aan het onderzoek. Plassen bedekten het projectgebied en de grondwatertafel was erg hoog. Dit leidde ertoe dat de wanden van de sleuven waren verzadigd en snel instortten. De wanden van het kijkvenster zakten in elkaar voordat een overzichtsfoto kon worden genomen. Er is alleen een niet-gelabelde foto die een wand van het kijkvenster toont voordat de oostelijke muur instortte door waterverzadiging.

Bovendien steeg het grondwater snel in de sleuven, wat registratie bemoeilijkte.

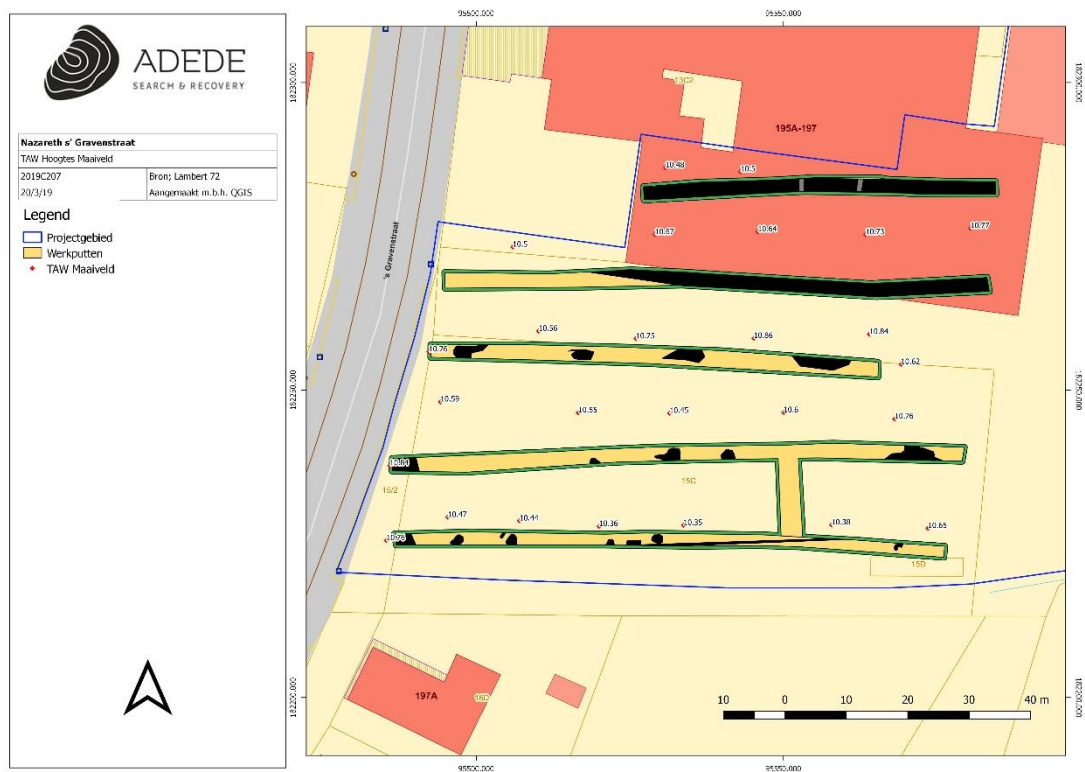

Figuur 26. Werkput 1 volledig gevuld met water.

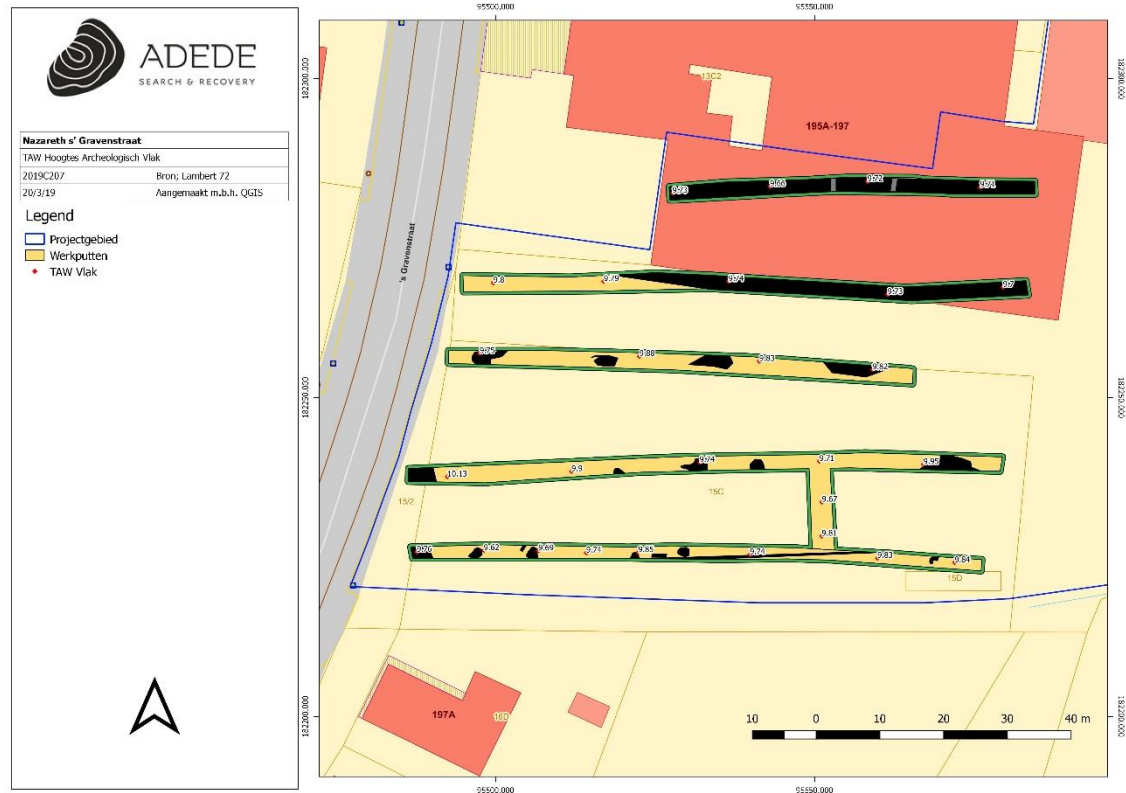
Het proefsleuvenonderzoek werd gekenmerkt door zware verstoringen (zie figuur 27). Elk van de vijf sleuven heeft verstoringen van verschillende gradaties, waarbij Werkput 3 volledig gestoord was. Hier stond dan ook een recent gesloopt gebouw. Werkput 5 was ook grotendeels gestoord, als gevolg van zowel het bovengenoemde gesloopte gebouw als een wegverharding.

Figuur 27. Verstoringen in de sleuven.

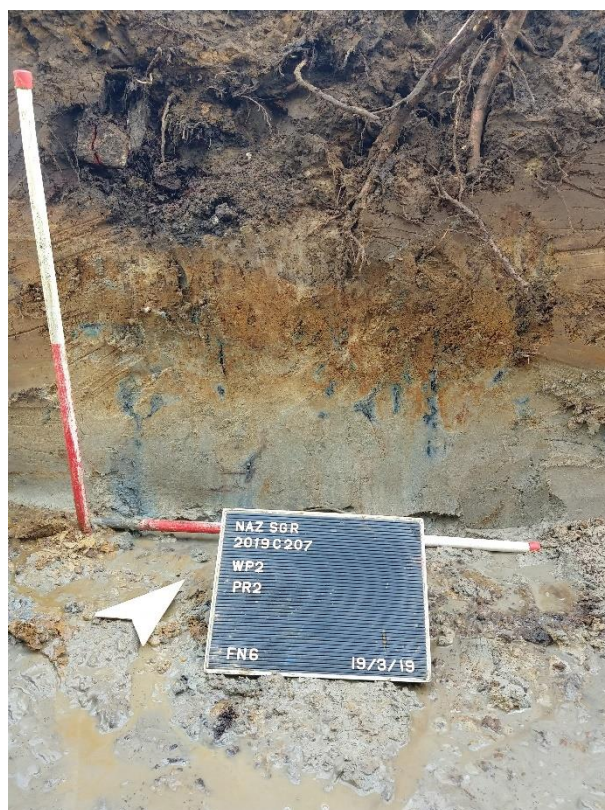
Figuur 28. TAW hoogtes maaiveld.

Figuur 29. TAW hoogtes archeologisch vlak.

5.2.1.2 Bodemopbouw

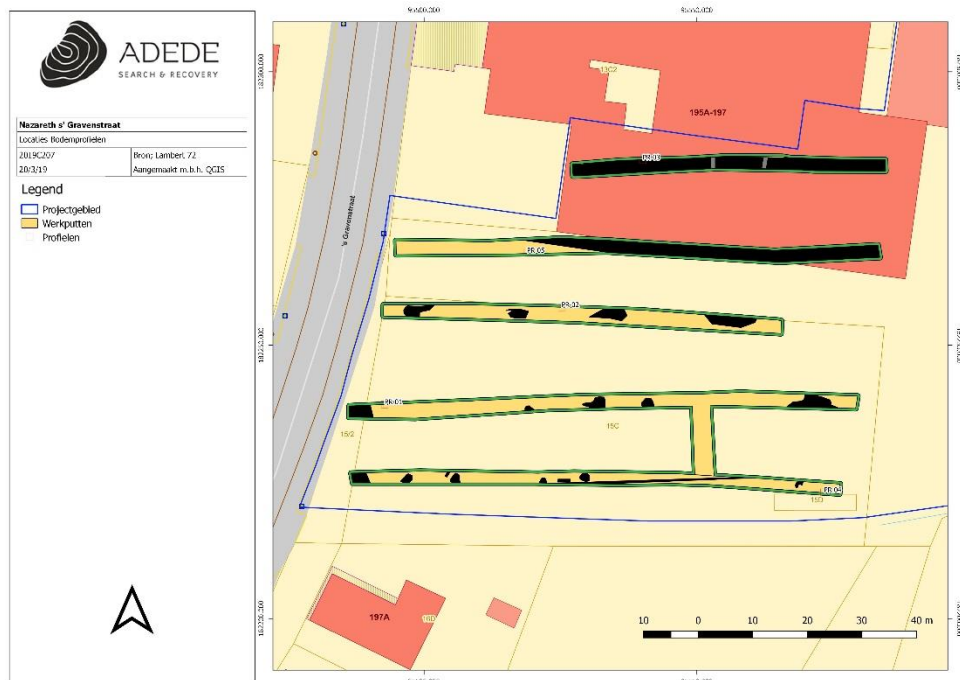
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden in totaal 5 bodemprofielen aangelegd en geregistreerd, één in elke sleuf. De profielen werden aangelegd om de uitvoerend archeoloog een inzicht te verschaffen in de lokale bodemopbouw, om vervolgens op basis hiervan de diepte van het relevante archeologische vlak te bepalen. Uit de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek bleek een duidelijk onderscheid tussen het oranje zand van de B-horizont en het gereduceerde grijsgroene zand van de C-horizont. Dit was ook te onderscheiden tijdens het proefsleuvenonderzoek. Waar de bodem niet verstoord was kon het oranje zand van de B-horizont worden onderscheiden van het grijsgroene van de C-horizont (zie figuren 28, 29, 30). De archeologische laag werd op de top van de C-horizont aangehouden.

Figuur 30. Bodemprofiel 2 in Werkput 2.

Figuur 31. Bodemprofiel 1 in Werkput 1.

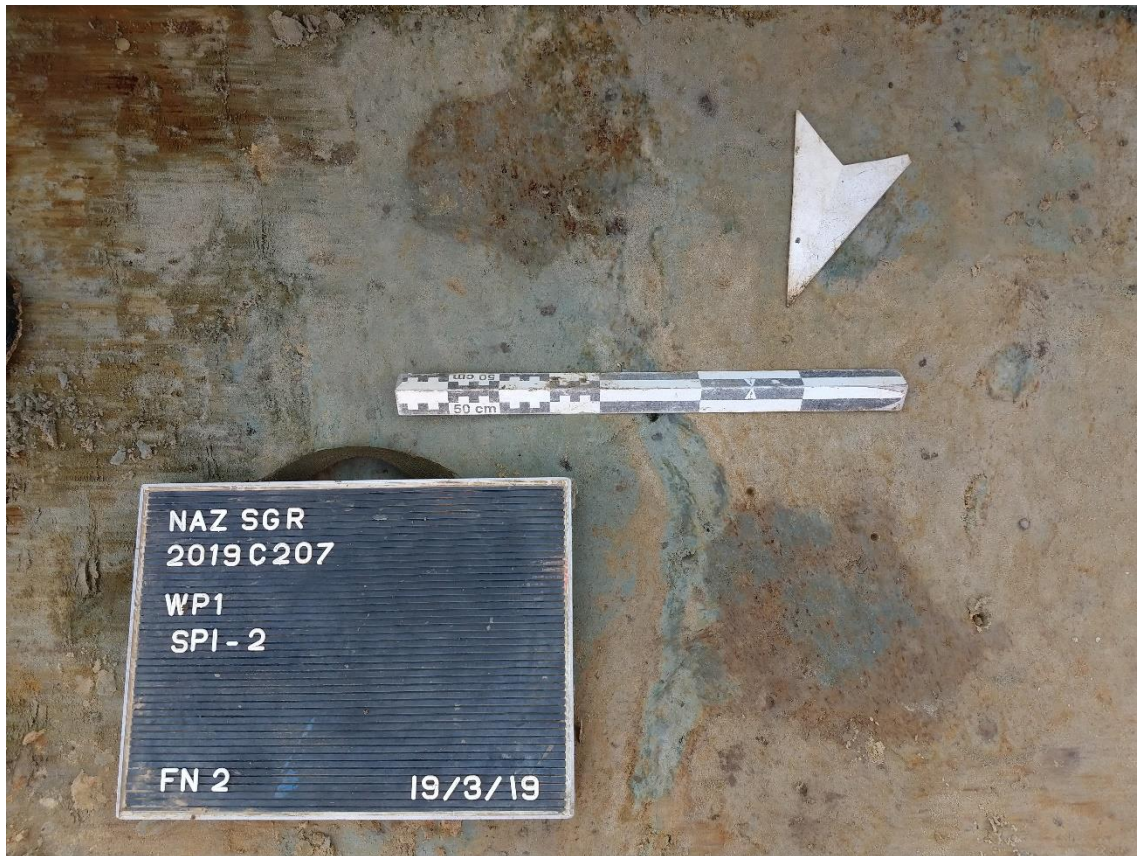

Figuur 32. Locaties uitgevoerd bodemprofielen.

5.2.1.3 Sporenbestand

Er zijn slechts drie sporen ontdekt tijdens het proefsleuvenonderzoek (Sporen 1, 2 en 3). Twee (Sporen 1 en 2) waren gevestigd in Werkput 1 en de derde werd later in het kijkvenster aangetroffen.

Spoor 1 was 20 cm lang en 15 cm breed, terwijl Spoor 2 25 cm lang en 17 cm breed was. Beiden waren grijsbruin met roestverschijnselen, en hun gelijkaardige kleur, consistentie en vorm suggereerden dat de sporen aan elkaar verwant zouden kunnen zijn - ze werden geïnterpreteerd als paalgaten.

Figuur 33. Sporen 1 en 2.

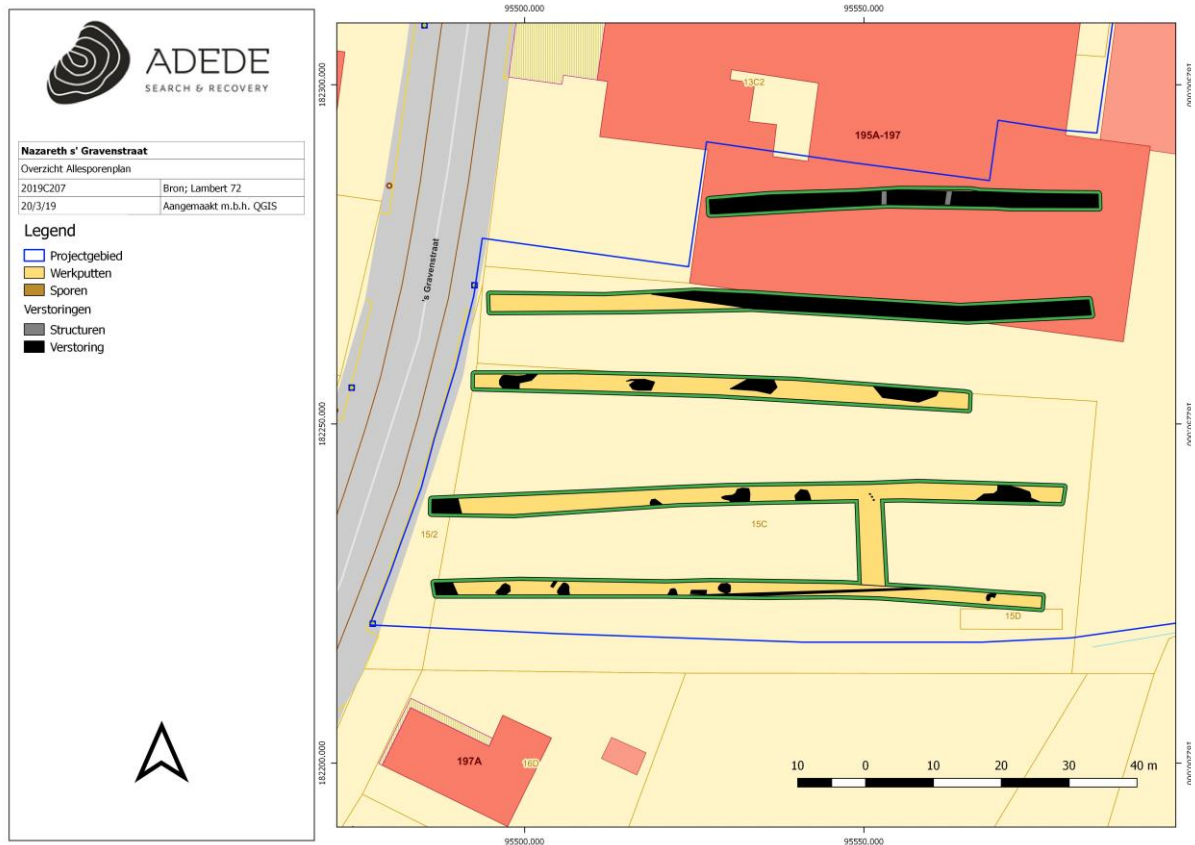
Nadat alle sleuven werden uitgevoerd en gedocumenteerd, en er geen andere sporen werden vastgesteld, werd besloten om een kijkvenster tussen Werkputten 1 en 4 te plaatsen, om te bepalen of er verdere paalgaten konden worden aangetroffen. Inderdaad, op een gelijke afstand van Spoor2 werd een derde paalgat aangetroffen, Spoor 3. Spoor 3 was rond, met een diameter van 20cm. De vulling was tevens grijsbruin met roestverschijnselen.

Figuur 34. Spoor 3.

Figuur 35. Detail sporenplan.

5.2.1.4 Datering en interpretatie

Binnen het onderzochte gebied werden geen archeologisch relevante, dateerbare sporen aangetroffen.

Datering en interpretatie is bijgevolg niet aan de orde.

5.2.1.5 Beantwoorden onderzoeksvragen

Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving en duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het landschappelijk bodemonderzoek?

De waargenomen horizonten waren een Ap-horizont, humusrijk met baksteen en grind inclusies, gevolgd door een oranje zand B-horizont, gevolgd door een gereduceerde grijs-groene C-horizont (die ook het niveau van de permanente grondwatertafel aangeeft). Dit weerspiegelde grotendeels de resultaten van het landschappelijk booronderzoek. Er is een afwijking waar de recente gebouwen werden gesloopt, waar Werkput 3 is gevestigd, samen met een groot deel van Werkput 5. Hoewel de hier gelegen boringen de verstoring niet aantoonde, toonden de hier uitgevoerde sleuven zware verstoring tot op de C-horizont.

Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?

Het feit dat Werkputten 3 en 5 zijn uitgevoerd op de locatie van een recent gesloopt gebouw is de reden waarom het archeologische niveau hier niet herkenbaar was.

Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, wat is de aard en bewaringstoestand van deze sporen?. Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Er zijn drie sporen ontdekt in de loop van het proefsleuvenonderzoek. Dit waren goed geconserveerde, kleine paalgaten.

Omdat deze drie paalgaten een vergelijkbare afmeting en vorm hebben en op gelijke afstand van elkaar liggen, kan worden geconcludeerd dat ze ooit deel uitmaakten van dezelfde structuur.

Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De paalgaten werden niet gedateerd, omdat er geen vondsten werden aangetroffen in dezelfde context en er geen houtskool werd aangetroffen voor mogelijke analyse. De enige conclusie die kan worden getrokken, is dat ze tot dezelfde structuur behoren

Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie of andere antropogene activiteiten?

Nee.

Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings,...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?

Nee.

Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?

Nee.

Wat is de relatie tussen de bodem en archeologische sporen?

Het ontbreken van sporen in het noorden kan worden verklaard door de uitgebreide verstoring van de toplagen

Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie,...)?

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek kwamen grotendeels overeen met de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek behalve in het noorden waar het recent gesloopt gebouw de bodem omhoog had verstoord tot op de C.

Is er een bodemkundige verklaring voor de gedeeltelijke afwezigheid van archeologische sporen?

In het noorden en het oosten van het projectgebied werd een bodem aangetroffen die werd verstoord door antropogene activiteit tot in de C. De lage sporendensiteit kan dan ook deels verklaard worden door de hoge verstoringsgraad van het projectgebied.

Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

Nee.

Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

Vanwege het ontbreken van een archeologische site binnen het projectgebied, is deze vraag niet van toepassing.

Welke vraagstellingen zijn er voor vervolgonderzoek relevant?

Vanwege het ontbreken van een archeologische site binnen het projectgebied, is deze vraag niet van toepassing.

5.2.2 Assessment vondsten

In de loop van het proefsleuvenonderzoek zijn geen vondsten aangetroffen.

5.2.3 Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

5.2.4 Conservatie assessment

Niet van toepassing.

6 Besluit

6.1 Besluit gespecialiseerd publiek

Het bureauonderzoek uitgevoerd in april 2018 door ADEDE bvba kon niet met zekerheid de aan- of afwezigheid van archeologische sporen in de bodem van het onderzoeksterrein aantonen. Daarom werd beslist verder onderzoek te adviseren om tot een meer gedegen inschatting van het archeologisch potentieel te kunnen komen. Eerst werd een landschappelijk bodemonderzoek te uitgevoerd om de huidige situatie van de bodemopbouw in het projectgebied te bepalen. Afhankelijk van de resultaten verkregen uit dat onderzoek moest vervolgens een proefsleuvenonderzoek worden uitgevoerd om het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied te bepalen.

De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek lieten een verschil zien tussen het oosten en het westen van het projectgebied: terwijl de boringen in het westen van het projectgebied een intacte en min of meer gelijkaardige bodemopbouw vertoonden (A-horizon vol met baksteen, grind en wortels, gevolgd door een oranje-zand B-horizon en een heldere gereduceerde grijs-groene C-horizon), toonden die boringen uitgevoerd in het oosten een verstoring tot in de C-horizont. Deze bevindingen suggereren dat de oorspronkelijke bodemstructuur in dit deel van het onderzoeksgebied verstoord is onder invloed van antropogene bodemroerende activiteiten heeft geleid tot het beperken van de geplande sleuven tot het westelijke deel van het projectgebied.

Op basis van de vastgestelde resultaten van het bodemonderzoek leek er nog steeds een potentieel voor kennisverbetering te bestaan, vooral in het westen van het projectgebied. Op deze locatie werd besloten om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Uit het proefsleuvenonderzoek kwamen ter hoogte van de zone met intacte bodemopbouw geen archeologisch relevante grondsporen aan het licht. Enkel drie sporen werden vastgesteld, die geen archeologische relevantie hadden. Er werden geen vondsten aangetroffen.

Er werd aangetoond dat de bodem ter hoogte van de zone van het gesloopte gebouw (de locatie van Werkput 3 en een groot deel van Werkput 5) zodanig verstoord is dat daar geen potentieel op enige archeologische kennisvermeerdering meer geldt.

Er werd op voldoende wijze aangetoond dat er zich geen noemenswaardig archeologische sporen binnen het studiegebied bevinden en dat er dus geen potentieel tot verdere archeologische kennisvermeerdering kan worden verwacht. Bijgevolg acht ADEDE bvba een archeologisch vervolgonderzoek niet meer aan de orde en kunnen de te onderzoeken terreinen voor verdere ontwikkeling worden vrijgegeven.

6.2 Besluit breed publiek

Het onderzoeksgebied leverde tijdens het archeologisch vooronderzoek slechts een gering aantal sporen, en geen archeologisch relevante sporen op. Er was geen onderling verband en/of structuren te herkennen en een aanzienlijk deel van het onderzoeksgebied was tevens verstoord door de recente bebouwing. Het potentieel tot kennisvermeerdering is hierdoor niet bestaand waardoor ADEDE bvba geen verder onderzoek aanbeveelt.

7 Bibliografie

Rochtus G., Verleysen, A., 2018, Archeologienota 292 Gravenstraat te Nazareth (O.-VI.), ADEDE Archeologisch Rapport 292, Gent.

Internetbronnen:

<https://cai.onroenderfgoed.be/>

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>

<http://www.geopunt.be/kaart>

8 Sporenlijst

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW (m)	Vorm	Kleur		Vulling	Inclusies		Interpretatie	Datering
			Lengte	Breedte	Diepte			K1	K2		I1	I2		
0001	1	1	20	15	7		OVL	grijsbruin			rv		paalgat	
0002	1	1	25	17			OVL	grijsbruin			rv		paalgat	
0003	KV1	1	20	20			RND	grijsbruin			rv		paalgat	

9 Fotolijst

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind- richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
0001	PR 1	1		NW		X		19/3/19
0002	Sporen 1 en 2	1	1	ZO	X			19/3/19
0003	SP 1 CP	1		W		X		19/3/19
0004								
0005	WP 1 OV	1	1	W	X			19/3/19
0006	PR 2	2		NW		X		19/3/19
0007	WP 2 OV	2	1	W	X			19/3/19
0008	PR 3	3		Z		X		19/3/19
0009								
0010	WP 3 OV	3	1	W	X			19/3/19
0011								
0012	SP 3	KV 1	1	O	X			19/3/19
0013	WP 4 OV	4	1	W	X			19/3/19
0014	WP 5 OV	5	1	W	X			19/3/19
0015	PR 5	5	1			X		19/3/19

10 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.	- 18 -
Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).	- 19 -
Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.	- 20 -
Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.	- 21 -
Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.	- 22 -
Figuur 6. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.	- 23 -
Figuur 7. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.	- 24 -
Figuur 8. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.	- 25 -
Figuur 9. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.	- 26 -
Figuur 10. Situering van het projectgebied op het gewestplan.	- 27 -
Figuur 11. Situering van het projectgebied op de kaart van Fricx.	- 29 -
Figuur 12. Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret.	- 30 -
Figuur 13. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.	- 31 -
Figuur 14. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.	- 32 -
Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.	- 33 -
Figuur 16. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.	- 34 -
Figuur 17. Situering van het projectgebied op de orthofoto 1971	- 35 -
Figuur 18. Situering van het projectgebied op de orthofoto 1979 - 1990	- 36 -
Figuur 19. Situering van enkele CAI locaties in de omgeving van het projectgebied.	- 40 -
Figuur 20. Situering landschappelijke boringen binnen te onderzoeken zone.	- 41 -
Figuur 21: Verspreiding van de horizonten.	- 43 -
Figuur 22: boordigrammen.	- 44 -
Figuur 23. Oorspronkelijk geplande proefsleuven.	- 50 -
Figuur 24. Geplande proefsleuven na het landschapelijk booronderzoek.	- 50 -
Figuur 25. Uitgevoerd proefsleuvenplan.	- 51 -
Figuur 26. Werkput 1 volledig gevuld met water.	- 52 -
Figuur 27. Verstoringen in de sleuven.	- 53 -
Figuur 28. TAW hoogtes maaiveld.	- 53 -
Figuur 29. TAW hoogtes archeologisch vlak.	- 54 -
Figuur 30. Bodemprofiel 2 in Werkput 2.	- 55 -

Figuur 31. Bodemprofiel 1 in Werkput 1.....	- 55 -
Figuur 32. Locaties uitgevoerd bodemprofielen.	- 56 -
Figuur 33. Sporen 1 en 2.	- 57 -
Figuur 34. Spoor 3.	- 58 -
Figuur 35. Detail sporenplan.	- 58 -
Figuur 36: Overzicht Allesporenplan.	- 59 -
Figuur 37. Coupe van spoor 1, foto en tekening	- 59 -